

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5:50
na mesec	1:90

Izjava vsak dan, vsakega izvenrednega dne in praznika.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo številka volje 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vstopatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6:50
na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7:00
na mesec	2:40

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo) telefon št. 85

Obrtniki na dan!

V četrtek volijo obrtniki svoje zastopnike v trgovsko in obrtniško zbornico. Klerikalci so se s posebno vneto in strastno vrgli na obrtniške kategorije. Napijajo se sicer vse moči tudi v drugih kategorijah in v skupini male trgovine dosegli tudi mnogo glasov — koliko, to ob tej uri še ni natančno znano — vendar jim je veliko več na tem ležeče, da bi dobili večino v obrtnih kategorijah. Radi bi vsi javnosti pokazali, da gospodujejo v tistih kategorijah, kjer je največ volilcev, da so vladarji v tistih kategorijah, kjer je zbrana masa obrtnikov, da bi se mogli postaviti: glejte, večina obrtnega stanu je v taboru klerikalizma, kakor večina kmečkega stanu.

Za klerikalec je to velikanskega pomena in podprlo bi jih znatno in povečalo njihovo moč in njihovo veljavo, zlasti še vsled tega, ker bi rekli, da so obrtniki sami potrdili in podpisali s izvolitvijo klerikalcev vse nečuvne krivice, ki so jih ravno ti klerikalci storili obrtnemu stanu.

Obrtniki na dan! Bele in zelene glasovnice — na dan!

Lahko povemo, da ima volilni odbor narodno-napredne stranke že danes lepo število belih in zelenih glasovnic v rokah. Tako lepo število glasovnic ima, da je treba le še malo-ga napora po deželi in zmaga bo dosežena. Seveda je treba, da se somišljeniki po vseh okrajih dežele zavzamejo za stvar in da gredo z žilavo vztrajnostjo na delo. Zmaga je mogoča in jako verjetna, če le vsak stori kar more.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico je velikega političnega pomena, ker ima zbornica voliti dva poslanka za deželni zbor. Klerikalci se dobro zavedajo, da vtegnje pri prihodnjih splošnih volitvah na deželi izgubiti nekaj mandatov in namo-gestiti bi to izgubo radi s pomočjo trgovske in obrtniške zbornice.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico je tudi velikega gospodarskega pomena, kajti s pomočjo zbornice lahko klerikalci podpro vsa tista svoja prizadevanja, ki so na škodo obrtnikov. Posebno gostilničarji bi jako bridko občutili, če bi klerikalci proti njim napeli tisto veljavo, ki jo ima trgovska in obrtniška zbornica.

Končno je pa volitev v trgovsko in obrtniško zbornico tudi največje-

ga moralnega pomena. Če zmaga narodno-napredna stranka, bo to po-živlajoče in vspodbujajoče uplivalo na celo stranko in na vse njene somišljenike po celi deželi in dobro in izdatno pripravilo tla za prihajajočo deželnozbornsko volitve, nasprotno pa bi zmaga klerikalcev vzbudila v njihovih vrstah nov pogum, v naprednih vrstah pa zbežnost in malodušnost.

Samo nekaj dela je še treba in uspeh ne izostane. Bele in zelene glasovnice — na dan!

Glas mislečega ljudstva o mariborskih šolskih politikarjih.

V številki 5. „Slov. Gospodarja“ z dne 1. februarja t. l. spravljen je zopet neki patentni učenjak nad reformo naše ljudske šole. Ni se sicer podpisal, da bi javnost vedela, s kakim ženijem na tem polju ima opraviti, a precej trdno se nam dozdeva, kakor da je to neki penzionist, ki si v najlepših moških letih kratki čas s tem, da igra napram mariborskim klerikalnim politikom in politikarjem vlogo ponižnega sluga ter veže po „Slov. Gospodarju“ in „Stražju“ svoje neslane otrobe, ki jih še konjski želodec najhujših klerikalnih bacov menda ne morejo prebaviti. Vzorni značaji se pač privlačujejo — menda po kakem naravnem zakonu — z vrnjo — značajnim Vladimir vred so vredni drug drugega. Toda ne gre tukaj za osebe in njih vrline, marveč za stvar, za ljudsko šolo in s to stvarjo se hočemo malo baviti. Ni bilo nesramnosti dovolj, ki jo je izženeala prismojena „Straža“ v svet v svoji 12. številki, kjer v uvodniku zlobudra o stališču našega narodnega učiteljstva, ki ga zavzema proti nameravani delitvi deželne šolskega sveta in v zahtevi po regulaciji svojih plač, še večjih predrznosti, nesramnosti in javnih hujskarij je moral prinesiti „Gospodar“ v 5. številki v članku „Glas ljudstva o ljudski šoli“.

Celotni spis je z ozirom na za-vozeno politiko naših klerikalcev in ponesrečeno obstrukcijo v Gradcu kaj zvito preračunjen. Napisal je z demagog „par excellence“, ki je z vsako besedo meril lisjasko preka-njeno na klerikalne pridobitve v bližnji bodočnosti. In če bi sloven-

ski narod obstojal iz samih tepecev, napol analfabetov, kakor si jih ta zvita buča hinavska s svojo poldnevno šolo želi, tedaj bi se menda našim ljubim klerikalvarjem kdaj — prej ali slej — izpolnile njih že dolgo go-jene »pobožne želje«. Ker pa ima naš narod obratno vedno več mislecev in spoznavalcev klerikalnega zla, zato bodo še morali čakati. Ta mogoč-njak bi po uresničenju uvedbi pol-dnevne šole poslal kar polovico učiteljstva stran — najbrž v »mastno« penzijo, ali pa — no — s trebuchom za kruhom. To bi bilo zopet dejansko izkazovanje ljubezni do bližnjega. Res, zelo velikodušno! Dasi tačas učiteljstvo pri svojih bornih plačah istinito trpi pomanjkanje, ne gre te-mu velenju v glavo, da bi bile sedanje zahteve učiteljstva po zvišanju plač opravilene. Kategorično trdi, da so neopravičene, ker se še ljudska šola in pouk nista spremenila po za-htevah kmečkega prebivalstva. Tega pa ne pove, da pod izrazom kmeč-ko prebivalstvo misli klerikalne po-litike mariborske. Poznamo vas, gos-poda s polnimi žepi in trebuhom in vemo dobro, kam pes teco molli! Hvala begu, da o tem ne boste nikdar in nikdar odločevali vi sami!

Sedanje, povsod nove in zadol-žene palače so temu učenemu farize-ju tudi trn v peti. »Za božjo voljo, kam bo to šlo? Kaj bodo začeli nbo-zi davkoplačevalci!« tako vzklika plašnoobupno. V tej točki ga lahko celo enostavno zafrkujemo tako-le: Nove palače (ljudske šole) so pač po-trebne, ker so prešle p sile stare ali premajhne; kaj hočemo! Če mu ni po volji, da so zadolžene, naj jih pa klerikalci (cerkev ima ja milijone in milijone mrtvega denarja) raz-dolžijo; zastenj brez kakih stroškov pa se še doslej ni zgradila nobena pa-laca. Morda pa ta klerikalni hujskač niti vinarja ne plačuje h kaki novi ljudski šoli na slov. Štajerskem. Naj-mudrejšo bi ukrenil, ako s svojimi vsemogočnimi bratci poskrbi za za-konito prepoved produkcije otrok; čez nekaj let lahko začno klerikalci potem zatvarjati šolske palače...

Hinavei klerikalni, v drž. zboru niste dne 5. dec. 1911 niti pripu-stili s svojim protiglasovanjem, da bi se dalo avstrijskim deželam onih po Pachernu in Waldnerju predlaganih 20 milijonov kron v sanacijo za-voženih deželnih financ in v nekotno izboljšanje učiteljskih plač. Sedaj vam ne bi trebalo kričati v svet, da je treba v ta namen zvišati dež. pri-klače, vsled česar vstrajate v svoji

nesmiselni obstrukciji, ki vam dona-ša take nesmrtna blamaže. In vi, ki ste odjedli v svoji osvetloženosti in v svojem napuhu to pomoč deželam, vi se drznete v svoji brezmejni hi-navščini sedaj stokati nad previsoki-mi ljudskošolskimi davki! Fej vam, podle duše! kakor ste bili nekoč zaklicali (ne pravičeno) nam. Ljud-stvo slovensko ve svojo šolo in de-lavno učiteljstvo ceniti in se dobro zaveda dejstva, da se je samo na podlagi ljudskošolske izobrazbe po-vspelo dandanes že na tako visoko stopno. Dandanes še pošilja sicer klerikalne zastopnike v državni zbor. A prišlo bo drugače. Ljudstvo bo izprevidelo, da mu ni treba v poli-tiki vodstva raznih farjev in njaho-vih privrženec, marveč da bo mno-go na boljšem, ako se vodi samo in svobodno po svojih izkušenih in za napredek vnetih možeh. To slutite sami in to vas bode v oči; zato pa bi radi skrčili, zmanjšali narodu ljud-skošolsko izobrazbo s poldnevno šolo, da bi vi imeli v bodoče za nepre-gledno dolgo vrsto let svoje zlate, srečne čase. Ljudstva ne tlačijo naj-boljši šolski davki, ki jih bo zmoglo tu-di v prihodnje; pač pa se zaveda dej-stva, da ima država še več koristi od ljudske šole kakor ono samo, poleg tega vrhovno nadzorstvo, torej vse pravice, dolžnosti pa skoraj nikakih. Plačuje namreč same svoje okrajne šol. nadzornike, za stavbo, vzdrževa-nje ljudskih šol in učiteljstvo pa mo-rajo skrbeti občine oziroma dežele, kar seveda nikakor ni pravično. Ako vam je v istini pri sreč gmočno stan-je ljudstva, potrudite se in dosezi-te, da daje država vsaj polovico k ljudskošolskim stavbam in njih vzdrževanju, sicer na so vaše lamen-tacije gola hinavščina, kakršne smo že navajeni.

Kar se tiče vaše »Gospodarje-ve« trditve, da se otroci v opolda-njem odmoru navseden pokvarijo, ker so prepuščeni samim sebi, vam, vi pridigarji ljudske morale odkri-tosrdno zabrusimo v obraz, da se po-kvarijo deset in stokrat huje, če do-ma čitajo vaše mariborske, proti učiteljstvu in svetni gosposki hujskajoče liste in poslušajo diskreditu-joče pogovore vaših klerikalnih bac-ov. Vi pohujšate mladino, ko na eni strani izpodkopavate ugled učitelj-stvu, temu najvažnejšemu vzgojno-mu faktorju v našem narodu ter ga ostudno blatite in obreketate po svo-jih cunjah, na drugi strani pa se ka-žete prefrigane svetohlince in kadite svoj duhovniški stan ter svoje neum-

ne privrženec z najfinejšim kadilom, kakor da ste kaki popolni bogovi. Kdo sicer pohujšuje mladino, je po-kazala dovolj jasno Sornova afera.

Če ste pri »Gospodarju« tako pa-tentirani vzgojeslovci, bi vendar tu-di morali vedeti, da šolski otroci ne morejo in vsled zakonitih odredb ni-ti ne smejo izpolnjevati vrzeli, ki je nastala na kmetih vsled pomanjka-nja delavskih moči. Ta bi bila prava! Saj imate tačas pod svojimi perotmi v devičarskih družbah večino sloven-ske mladine; vplivajte nanjo, da ne bo begala v mesta in v tujino! Uve-ljavite svoj vsemogočni vpliv, ljud-ski osrečevalci! Pobijati se da tu-di vaša trditve, da otroci vsled celo-dnevne šole ostajajo svoj živ dan »slabini« ter da si nakopavajo tu je-tiko itd. Dandanes je šola v zdrav-stvenem oziru vendar na čisto drug-gem stališču kakor pred par deset-letji; tudi telovadba se marljivo go-ji. Zdravje si izpodkopuje in postaja dovzetna za nalezljive bolezni naša ljuba mladina najbolj po izstopu iz ljudske šole pri pončevanju, popi-vanju, tobakariji in na plesiščih. Ker pa tedaj ni več pod vplivom ljudskega učiteljstva, marveč pod duhovniškim, naj store vaši sobrat-je v Kristusu tudi tu svojo sveto dolžnost!

Jalova je tudi trditve, da bi se otroci v poldnevni šoli naučili več nego v celodnevni; to je naravnost nonsens. Dobro vemo starši, pa tudi učiteljstvo, da gre uk otrokom po-vprečno počasi v glavo, potrebno iz-obrazbo pa si morajo pridobiti vsi, ne samo najbolj nadarjeni. Ljudske-mu učitelju ni dovoljeno postonati enako kakor katehetom, ki o priliki izpita iz verouka pred dekanom ali škofom poprej kratkoma zapo-vedjo slabo nadarjenim otrokom, da naj ne pridejo k izpitu. Ali mar ni res? Dokazov imamo več kot dovolj.

Vrhunec nesramnosti pa je dose-gel ta patentni reformator ljudske-ga šolstva v 7. točki svojih klobasa-rij, kjer poudarja, naj bi bila šola tudi ob četrtek, počitnice o Božiču in Vel. noči pa se naj skrajšajo, češ, šolska oblast se je pri počitnicah vedno ozirala na udobnost in koristi učiteljstva (!), nikoli pa ne na kori-sti ljudstva na deželi. — To nam je begme čisto novo! Doslej smo bili prepričani, da gre šolska oblast učiteljstvu presneto malo na roko. Ta klerikalni srboritec, ki bi mu, da je ljudskošolski učitelj, štrajkali tudi 7 do 14letni paglavci, bi rad kratko-malo ljudsko učiteljstvo s poldnev-

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Prva knjiga.

(Dalje.)

»Gotovo vidiš, gospod,« je rekel Montreal, ostro vpirajoč svoj pogled v Adriana, »da vladajo v Italiji se-daj nenavadne razmere. Nastal je boj med dvema nasprotujočima si silama; druga hoče drugo uničiti. Ena sila — to je sila neukročenega in nemirnega ljudstva, to je sila, ki se imenuje svoboda; druga sila — to je sila knezov in velikašev, kate-ri sila se imenuje primerni red. Med ti dve stranki so razdeljena italijan-ska mesta. V Florenci, v Genovi, v Pizi na primer so ustanovljene svobodne države — bogami, republike! Bolj razburljive, nesrečnejše držav-ne oblike si je komaj misliti.«

»To je popolnoma res,« je dejal Štefan. »Mojea najbližjega bratran-ca so pregnali iz Genove.«

»Trajen preprič,« je nadaljeval Montreal »vlada med odličnimi rod-binami. Menjavajo se preganjanja, konfiskacije in pregnanstva; danes prepode Guelfi Ghibeline, jutri pre-pode Ghibelini Guelfe. Morda je to

svoboda, a le svoboda močnejšega napram slabjšemu. V drugih me-stih, v Milanu, v Veroni, v Bologni, stoji ljudstvo pod gospodstvom ene-ga samega moža, ki se sam imenuje kneza, njegovi sovražniki pa ga ime-nujejo tirana. Ker ima večjo moč, kakor vsak drugi tiran, vlada s trd-no roko. Ker mora svoj razum in svoje moči neprestano izrabljati, vlada toliko modreje od onih, ki sem jih prej omenil. Ta dva načina vladanja sta si torej navzkriž; če se ljudstvo tod upre proti svojim kne-zom, mu pošlje ljudstvo od drugod, namreč iz republik, podporo, orožje in denar.«

»Zdaj slišiš Adrian, kako nič-vredni so ti ljudje,« je rekel Štefan.

»Prej ali slej,« je nadaljeval Montreal, »mora ta preprič vzeti ko-nec. Cela Italija mora postati ali republikanska ali monarhična. Na kateri strani bo uspeh, je lahko uga-niti.«

»Da, svoboda mora naposled zmagati,« je toplo rekel Adrian.

»Oprostite, mladi gospod, da sem ravno nasprotnega mnenja. Znano vam je, da žive v republikah trgovski ljudje. Ti spoštujejo b-ga-stvo, zaničujejo hrabrost in izvršnje-je vse obrte izvzemši kovanje oro-žja. Kako se branijo v vojski? S svoji-mi lastnimi telesi? Kaj še! Ali se obrnejo do tujega kneza in mu ob-

linbijo, če jih varuje, nadvlado nad njihovim mestom za pet ali deset let ali pa najamejo od smelega gosarja, kakršen sem jaz, toliko vojaštva, kolikor ga morejo plačati. Ni-li tako, gospod Adrian?«

Adrian je moral proti svoji vo-lji to potrditi.

»Torej ali je krivda tujih kne-zov, če si ne znajo zagotoviti traj-nega gospodstva, kakor sta to storili v nekdanji svobodnih državah rodovi-ni Visconti in Scela; ali je pa kriv poglavar najemnikov, če svojih cest-nih razbojnikov ni napravil za sena-torje in sebe za kralja. A to je oboje tako naravno, da se mora ali eno ali drugo enkrat v celi Italiji uresničiti. Cela Italija postane potem monar-hična. Zdi se mi pa, da je v interesu mogočih rodbin — vaše v Rimu in Viscontijev v Milanu — da to po-speše, dokler je še lahko mogoče za-dušiti med ljudstvom kugo uprno-sti, ki se zdaj čudo hitro razširja in se zna končati za ljudstvo z mrtleo razbrzdano, za vas pa z gnilobo smrti. V svobodnih državah trpe največ plemiči; najprej vam vzame-jo vaše privilegije, potem pa še vaše imetje, da, v Florenci, kakor pač ve-ste, ne more noben plemič dobiti ni-ti najnižje državne službe.«

»Ti razbojniki,« je rekel Colon-na, »zaničujejo prvo postavo na-rave.«

»V sedanjem času,« je povzel zo-pet Montreal, ki je bil tako zavzet za svojo stvar, da se ni zmenil za pre-kinjenja, ki jih je provzročalo sveto ogorčenje starega barona, »je mnogo ljudi v teh republikah — in morda so to najnametnejši — ki žele obno-viti stare lombardske zveze v obram-bi skupnih svobodnih povsod in pro-ti vsakemu, kdor hreneni po knežjem dostojanstvu. Na srečo dela temu prizadevanju nepremagljive ovire smrtne ljubosumnosti med temi tr-govskimi državami — splošna ple-bejska zavist — izvirajoča bolj iz dobičkaželjnosti kakor iz slavohlep-nosti. Florencia, najbolj spoštovana in najveljavnejša med temi svobod-nimi državami, je na srečo vsled sla-bih kupčijskih spekulacij tako naza-dovala, da je popolnoma nezmožna se posvetiti tako velikemu podjetju. Zato, gospoda, je zdaj trenotek za nas ugoden. Med tem, ko se imajo naši sovražniki boriti s tako veliki-mi ovirami, je čas za nas, da ustva-rimo in utrđimo protizvezo vseh knezov Italije. Prišel sem k vam, plemeniti Štefan, prišel sem kakor to zahteva vaša veljava med vsemi rimskimi baroni edino k vam, da vam predlagam tako častno zvezo. Pomislite, kake dobičke prinese va-šemu rodu. Papazi so Rim za vedno zapustili; nobene ovire ni več vaši častihlepnosti, naj tudi več ne bo no-

bene ovire vaši oblasti. Snomnite se izgledov Viscontija in Taddea di Pepoli. Zdaj je čas, da v Rimu, v prvem mestu Italije ustanovite sebi najvišjo in neomejeno oblast, da svo-je slabejše tekmece — Savellije, Malateste in Orsinije — popolnoma podvržete in da boste svojim vnukom zapustili dedno kraljestvo, ki si bo morda še enkrat pridobilo gospod-stvo nad celim svetom.«

Štefan je z roko zakril svoje li-ce in je potem odgovoril:

»Toda to, plemeniti Montreal, zahteva mnogo sredstev: denarja in vojaštva.«

»Kar se tiče vojaštva, ga dobite lahko od mene dovolj — če le hočem, postane moja mala, kar najbolje iz-vežbana četa, tudi najštevilnejša na Italijanskem; denarja pa, plemeniti baron, bogati Ghibelini, Colonna ne more manjkati. Tudi če bi izdali zastavni list na svoja razsežna posestva, bi kmalu lahko rešili, če se polastite vseh dohodkov Rima.«

In obrnivi se do Adriana, v čigar mladosti je videl vnetejšega za-veznika, kakor v njegovem sivolasem sorodniku, je rekel:

»Na en pogled morate spoznati, kako dobro izvedljiv je ta načrt in kako bogato polje odpira vaši rade-vini.«

(Dalje priložnja.)

nim poukom (to je predpoldnem in popoldnem) in poukom tudi ob četrtkih ter s skrajšanjem omenjenih počitnic obremenja za sedanjost sramotno nizko plačo še bolj in je izšel do zadnje srage krvi. Se mu pozna, da nima pojma, kako težavno delo je biti dandanes ljudskošolski učitelj, zlasti ko nastavlja klerikalni učiteljski stav toliko ovir. Je pa velika razlika med človekom, ki živi udobno ob lepi pokojnici in med trpinom ljudskim učiteljem, ki ga more razne skrbi, najbolj gmotne. Ta deluje s dušo in srcem v korist in izobrazbo ljudstva, oni pa si preganja dolgečas s hujskarijami.

Za hujskarijo najpogostejša značaja smatramo namreč ta članek v »Slov. Gospodarju« in pozivljamo državnega pravdnika na odgovor, iz katerih ozirov ni te javne hujskarije zaplenil? Pričakujemo, da gospoda »Gospodarja« umaknejo začasno svoje predolge prste od ljudske šole in se iztreznijo, sicer pridemo z rečmi, ki jim ne bodo ljube. Take hujševine ne potrebujemo!

Revolucija na Kitajskem.

London, 12. febr. 1912.

Iz Pekinga poročajo, da so danes izdali tri edikte. V prvem akceptira dosedanja vladarska hiša republiko; v drugem izjavlja, da soglašajo pogoji, ko so jih določili Juansikaj in republikanci; v tretjem ediktu se pa sporoča podkraljem in guvernerjem, da vladarska rodbina odstopa od politične moči, da ugodi s tem željam ljudstva. Nadalje se ukazuje voditeljem provinc, naj skrbijo za to, da se ne bodo dogajali kakšni nemiri. Odstop dinastije je vzbudil povsod, posebno pa v Nankingu veliko navdušenje. Nanking bo namreč novo glavno mesto republike. Gotovo je, da bo nova vlada predvsem izjavila, da se bodo respektirale vse mednarodne pogodbe, ki jih je kitajska sklenila, in da se bo zato skrbelo, da se bo varovala lastnina Evropejcev.

Italijansko - turška vojna.

Grozeča velika akcija italijanske mornarice.

Rim, 12. februarja. Italija namerava v kratkem začeti z veliko akcijo svoje mornarice ob turškem obrežju. Vse važnejše točke bodo haje zasedle italijanske ladje. Velik del mornarice se koncentrirajo v tarentskem pristanišču ter pričakuje ukaz, da odplove v turško vodovje. — Manjka le še par ladij, ki so na potu iz Sicilije in Specije. Vse vojne ladje imajo že priprave za brezčenni brzjav. Divizija bo sestojala iz oklopnice »Dante«, »Regina Margherita«, »San Giorgio«, osmih drugih vojnih ladij in primerno število torpedovk. Divizija se bo imenovala egejska divizija in bo pod poveljstvom kontreadmirala Cagnija, ki je bil šele pred kratkim imenovan za poveljnika arzenala v Benetkah.

Pariz, 12. februarja. Francoški konzularni agent v Hodeidi potrjuje, da obstreljevanje Djubane ni povzročilo jemenski železniški družbi nikake škode.

Carigrad, 12. februarja. V diplomatskih krogih so mnenja, da bo akcija italijanske mornarice v Arhipelju predvsem naperjena proti Smyrni.

Dunaj, 12. februarja. V poučnih dunajskih krogih izjavljajo, da

se ne more govoriti o kaki akciji italijanske mornarice, in ne samo iz splošno političnih vzrokov, temveč vreme v Sredozemnem morju, ki popolnoma izključuje v naslednjih tednih tako akcijo.

Carigrad, 12. februarja. Major Niaz - bej, kateremu so egipčanske oblasti baje zabranile, da bi šel čez tripolitansko mejo, je prišel danes v Cirenejo.

Štajersko.

»Slovenec« v album. Pravzaprav že človeku preseda, da bi se bavil s klerikalnimi lažmi o našem stališču napram dr. Korošcu. Deželno-zborni politiki. Najmanj stokrat smo že povedali, da smo za teritorialno, nikakor pa ne za fakultativno delitev štaj. šolstva, kakor jo hočejo klerikalci, ker bi na ta način zadušili in uničili Nemci zadnje ostanke slov. šolstva po mestih, trgih in različnih krajih, ki imajo danes še nemško lice — nič ne pomaga. Klerikalni tintenstrolehi lažejo naprej, da je liberalna stranka in njeno učiteljstvo proti delitvi dež. šolsk. sveta (»Slovenec« z dne 10. febr.). Zakaj sicer klerikalci pri poganjanjih v Gradcu ne ene ne druge delitve niso zahtevali? — Proti delitvi štajerske kmetijske družbe pa smo in ostanemo, ker hočemo uživati njene dobrote z Nemci vred. O kakem krivičnem postopanju te družbe v gospodarskih vprašanjih nam ni ničesar znanega, da bodo pa tudi v narodnostnem oziru boljše, moramo skrbeti s pridnim sodelovanjem sami. Taka je ta stvar, ljubi »Slovenec«!

Iz Celja. Naši prijatelji kapucini so beračili za nepotrebno razširjenje svoje cerkve s posebno ljubeznijo in temeljitostjo pri Slovenceh po Celju in celi Savinski dolini. Če je hotela kaka slovenska duša v bližnji in daljni celjski okolici zapustiti to solzno dolino in poleteti v rajске višave, vedno so se našli očetje kapucini, ki so jo tolažili in opozarjali, da je njihov samostan potreben posvetnega mamona za novo cerkev. A sedaj, ko bi bila prilika, da bi kakšen slovenski slikar kaj zaslužil, so dali delo, kakor se nam zatrije nekemu polentanju. Je tosicer nezaobzirnost na rojake sv. očeta — ali naši ljudje so jo naj dobro zapomnijo, ko bodo zopet prišli kapucinski berači do njihovih vrat. Naj gredo beračiti med Kalabreze!

Hagenhofer — kot zagovornik slov. — kler. obstrukcije v štaj. dež. zboru. Mariborska »Straža« je ponatisnila nek članek, ki ga je bojdva v zagovor slovensko-klerikalne obstrukcije v graškem »Volksbl.« napisal vodja nemških klerikalcev, dež. odbornik Hagenhofer. Prečitali smo si ta članek v originalu in v ne posebno točni prevazi in se prepričali, da zagovarja Hagenhofer to obstrukcijo le v toliko, kolikor se pospešujejo interesi nemških in slovenskih klerikalcev v deželnem zboru. Možno je seveda žal, da ni došlo do premirja, prvič zato, ker vsled obstrukcije v dež. zboru trpe največ klerikalni kmečki volilni okrajji in ker se slovenskim klerikalcem ni posrečilo spraviti tudi — nemškega klerikalca v deželni šolski svet. Povedali smo že večkrat, da so šli slovenski klerikalci le za — napredek klerikalizma po kostanj v Zrjavico. Saj Hagenhofer priznava sam, da je pravzaprav on oče tistega predloga za razširjanje dež. šolskega sveta, iz katerega so hoteli zbiti dr. Korošec

in dr. edino »narodnostno« koncesijo na svoj obstrukciji. Kolikor bolj se polemizira o zadnjih pogajanjih v Gradcu in čim več se o njih piše, toliko neugodnejši postaja položaj za slovenske klerikalce. Narodne barve na njihovi »nacionalni togici« izgledajo čimdalje bolj in kaže se vedno lepše — črna kuta.

Zveza nemških učiteljev in učitelje na Štajerskem je priobčila sledečo izjavo: »Zopet je splavalo upanje, ki ga je stavilo učiteljstvo v štajerski deželni zbor, po vodi. Tudi to zasedanje nam ni prineslo rešitve iz naše nezanosne bede. Učiteljstvo je bilo prepričano, da mora toletno zasedanje dež. zbora prinesiti izpolnitev njegovih pravičnih zahtev. Ne bode mo tukaj preiskovali, koga zadene večja ali manjša krivda, da je to ostalo in da vlečejo sramotne kulturne razmere s ubožnimi učiteljskimi plačami naprej. Ampak javno se mora povedati, da je učiteljstvo ogorčeno nad neumevanjem njegovih žalostnih razmer. Ako bi bilo vsaj nekaj dobre volje na vseh straneh, bi se že našlo tiste pol ure, v kateri bi bilo mogoče skleniti od pomoč vsaj za najbolj kričečo silo. Naj se torej nikdo ne čudi, da je učiteljstvo prisiljeno k naravnost obupnim korakom. Odgovornost zadene tiste, ki imajo dovolj odločnosti, da bi naše nevdržljive razmere zboljšali z odločnimi dejanji.«

Razširjenje telefonskega omrežja na Sp. Štajerskem. Dunajski listi poročajo, da se bodo porabile letošnje leto večje vsote za razširjenje telefonskega omrežja na Avstrijskem. Nekaj novih telefonskih zvez odpade tudi na Sp. Štajer — če bodo interesi sami globoko posegli v žep. Namerava se zgraditi tretjo zvezo med Gradcem, Mariborom in Celjem, dalje zvezo med Spilfeldom in Ljutomerom, Mariborom in Ptujem. Tudi Konjice in Rogaske Slatine se namerava pritegniti k interurb. telefonskem prometu. Pa seve — vse te zveze so odvisne od donoskov, ki bi jih naj plačevali interesi. Če pa ti ne bodo zmogli razmeroma visokih donoskov, pa se ne bo gradilo nič, država ima »najlepši« izgovor v žepu! Toli nujna zveza med Zidanim mostom in Zagrebom pa niti projektirana ni. Kaj neki delajo »vplivne« in »marljive« Benkovič in njegova kranjska tovariša Povše in fajmošter Hladnik, ki bi se v interesu svojih volilnih okrajev morali za to zvezo še prav posebej poboriti?

Poslanec Wastian o obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. V soboto zvečer se je vršil pri »Zamorcu« v Mariboru občni zbor nemškega rokodelskega društva, na katerem sta govorila tudi deželna poslana Neger in Wastian. Ta je izvajal med drugim: »Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora se bodo nadaljevala najbrže v jeseni. Takrat bo, kakor upam, tudi večina članov nemško - nacionalne zveze, katero je postopanje slovenskih klerikalcev menda izužilo dovolj, zavzela proti slovenskim obstrukcionistom ostrejšo stališče...« Ko je govornik vložil znani zakonski načrt o spremembi šolskega nadzorstva, so ga vodile sledeče misli: »Štajerski Nemci imajo v deželi ravno tako veliko večino, kakor slovenski klerikalci na Kranjskem. Ti so tam predložili in sklenili zakon o sestavi deželnega šolskega sveta, kakor sem ga stavil jaz. Vse kranjsko šolstvo je izročeno na milost in nemilost klerikalni stranki — in krona je ta zakon sankecionirala. Kar se je na Kranjskem smelo pora-

biti za slabe, to smemo tudi nemški Štajerci za dobre (?) namene. Predno sem svoj predlog vložil, sem govoril s tovariši v nemško - nacionalni zvezi. Vsi so ga odobraval, zlasti šolski referent v deželnem odboru Hofmann pl. Wellenhof. Predlog ni nameraval Slovencev ničesar vzeti (!); v deželnem šolskem svetu bi ostali eni mariborski kanonik, nadzornik Končnik, oziroma deželni šolski nadzornik in ravnatelj mariborske gimnazije. Nanovo bi le vstopila po en zastopnik mest Gradca in Maribora in pristo voljen zastopnik učiteljstva...« Govornik je hvalil junaštvo deželnega glavarja grofa Attensa in izjavil, da se navzlic njegovi hrabrosti in vztrajnosti mora dobiti namestnika za deželnozbornske seje. Ker večina ne pusti, da bi predsedoval deželnemu zboru dr. Jankovič, bo treba ustvariti še eno podglavarstvo mesto, za katerega bi prišel v poštev kak spodnještajerski Nemec, ki zna slovensko, da bi mogel kontrolirati slovenske govornike... V oči pada, da je Wastian govoril glede večine v nemško-nacionalnem klubu zelo spravljivo in mirno. Nemci so se torej med seboj že pobotali. Slovenski klerikalci pa s hujskanjem in obrekovanjem slovenske manjšine in njenega zastopnika v deželnem zboru vsaki dan bolj širijo razdor v slovenskem taboru. Znamenje, da ne služijo narodu, temveč svoji stranki kot učiteljci mednarodnih klerikalnih idej. Slovensko šolstvo na Spodnjem Štajerskem čakajo kritični dnevi: na eni strani prežijo nanj Wastianovi, na drugi pa klerikalci, ki ne zatirajo naše šole in učiteljstva nič manj ko nemški nacionalci. To kažejo razmere na Kranjskem in cela politika dr. Korošca, ki ne stremi za ničesar drugim kakor za oblastjo nad šolo in učiteljstvom.

Iz Grada. Dr. Emanuel Weidenhoffer, znani nemško - nacionalni hujšak v bivšem parlamentu, je stopil kot železniški uradnik po devetletni službi v pokoj in prevzame uredništvo »Grazer Tagblatt«. Pri nadomestnih državnozbornskih volitvah so se ga naši Graščani komaj iznebili; sedaj pa pride za stalno sem špekulirat na kak mandat. Poslanec Heldu se bojdva že tresejo hlače, da ga bo pri prihodnjih volitvah Weidenhoffer - Verbodofatfel izpodrinil.

Iz Gornjega grada nam poročajo: Že nekočkrat so poškodovali neznani zlikovci brzojavno zvezo med Rečico in St. Janžem tako, da smo bili brez vsake hitrejša prometne zveze s svetom. Dotičnih zlikovcev ni bilo mogoče zasačiti. Pred kratkim pa je šel neki orožnik po cesti in je dobil na svoje nemalo začudenje šolarje ravno pri delu ob brzojavnih drogovih. Eden je s kamnom razbijal izolatorje, drugi pa so mu pri tem delu pomagali. Te male zlikovce, ki so priznali tudi prejšnje poškodbe na brzojavnih izolatorjih in žicah, neki Janez Tlaker iz St. Janža. Škodo bodo morali sedaj starši poštnemu erarju povrniti.

Iz Rajhenburga nam poročajo: Na progi Brežice - Zidani most se je opazilo, da sta dva možaka vstopila sedaj na tej, sedaj na oni postaji, ne da bi ju pozneje sprevodniki našli v vozovih. Čudno je tudi bilo, da je občinstvo ob takih časih vedno tožilo o tatvinah. Dne 7. februarja sta vstopila ta dva možaka v Brežicah, ne da bi ju moglo osobe v vlaku najti. Obvestilo se je našo postajo in orožnika sta natančno preiskala cel vlak, pri čemur sta zalotila omenjena postopata v zaklenjenem stranišču nekega voza. Imela sta sicer denar, pa nobe-

nih vozniških listkov. Navedla sta, da se pišeta Jožef Jurjavec in Franc Blažič. Spravili so ju v brežiške zapore.

Iz Celja. Napredno politično in gospodarsko društvo za Škofjo vas, Šmartno v Rožni dolini in okolico je priredilo v nedeljo pri Stožirju v Šmartnem jako lepo obiskano shod. — Otvoril in vodil ga je društveni odbornik Matija Brežnik, kateri je med navzočimi domačini in gosti iz Celja posebej pozdravil deželnega poslanca gosp. dr. Kukovca. Prvi je dobil besedo dr. Kukovec in obširno razpravljal o obstrukciji v deželnem zboru, pri čemur je ob živahnem odobravanju zborovalcev utemeljeval tozadevno stališče Narodne stranke. Govoril je tudi o žalostnih razmerah v celjskem okrajnem zastopu in o pomenu novoustanovljenega političnega društva za njegov ožji delokrog. — Dr. Koderman se je bavil obširneje z nalogami političnih in gospodarskih društev, Ivan Prekoršek o potrebi naprednih časopisov in kmečkih samopomoči. Kakor v Škofji vasi, tako se je tudi v Šmartnem pokazalo, da si kmečko ljudstvo v celjskem okraju želi, da se čimprej konča sedanje nezakonito stanje v okrajnem zastopu celjskem. V okraju kriči na vseh koncih in krajih delo, ki bi moralo biti rešeno, a se ga nikdo ne loti. Ljudem tudi ni po volji, da se plačuje dragega okrajnega komisarja, ki vleče s plačo in dietami okrog 5000 K na leto, medtem ko so delali voljeni okrajni zastopniki zastopji. Bilo bi v času, ko ne deluje deželni zbor, tem važnejše, da bi delovala vsaj ta avtonomna korporacija. Samo ob sebi umevno se bo tudi Šmartno v Rožni dolini pridružilo akciji kmečkih občin za razpis novih volitev v celjski okrajni zastop.

Bočna pri Gornjem gradu. Maskarada domačega gasilnega društva se bo vršila na predpustno nedeljo, dne 18. sebruarja t. l. v Sekovi gostilni v Bočni. Na sporedu je razen nastopa mask tudi šaljiva dražba ter vojna s konfeti in serpentinami.

Iz Središča. Blagajničarki tukajšnje C. M. podružnice je izročila ga. Najžer znesek 4 K, ki ga je nabrala v veseli družbi pri g. Srečku Dogša v Središču. Lepa hvala!

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Središče in okolice je imela dne 4. t. m. svoj redni občni zbor. Iz poročil tajnika in blagajničarke smo zaznali, da se je podružnica že po preteku dveh let svojega obstanka povzpela na prav odlično mesto med štajerskimi podružnicami. Steje danes nad 100 članov, dohodkov pa je imela v preteklem letu nad 400 K. Razpečalo se je prav lepo število plačilnih listkov in društvenih znakov. Pohvalno je tudi omeniti, da je odbor središke posojilnice sklenil, kolekovati vse svoje dopise z narodnim kolkom. Pri volitvah je bil izvoljen dosednji odbor in sicer: predsednikom lastnik paromlina g. Jakob Zadavec; kot podpredsednica nadnitičjeva soproga ga. Marija Kosi; kot blagajničarka trgovčeva soproga ga. Franja Robič; tajnikom učitelj g. Ivan Najžer; nadalje pa še ga. Julka Plepalec (Središče), gđc. Ema Cajnko (Sv. Bolfenk) ter gg. Stanislav Dogša (Grabe), Matevž Ivanuš (Središče) in Martin Rakuša (Obrež); kot pregledovalca računov pa g. Maks Robič, trgovec v Središču in g. Ivan Ravšl, župan v Obrežu. V imenu družbe se je občnega zbora udeležil potovalni nitičelj g. Iv. Prekoršek iz Celja. V daljšem govoru nam je podal pregled družbi-

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohlin.)

(Dolge.)

Vse se je smejalo, da so teklo solze iz oči.

Kobilica je pil, dolgo pil, končno pa postavil lonec na mizo.

»Ne morem več,« dejal je.

»Moraš!« zagrnel je Matizar.

»Če pa ne morem!« prsil je milo Kobilica.

»Ti ga zlijem za vrat,« grozil je pasji trgovec ter hotel prijeti za lonec in izvršiti izrečeni namen.

Kobilica je pogledal obupno, prejel za lonec in ga izpraznil popolnoma.

»Vidiš, da nisi tako neumen kot bi si človek mislil, če pogleda tvoj obraz,« smejal se je Matizar, a njegove besede so bile strupene; »kaj ne, bolj pametno pod kožo kot samo za srajco, ha, ha! Zdej me pa nikar več ne prosi, da si ne boš še kaj drugega izprosil. Kar zaspi, mi pa udarimo še eno!«

Topolovec je spet nosil vina na mizo, prvič so pa začeli pesem o jagerkih in o dekletu s še čisto novo laternico, ki je ni hotel posoditi, da bi se ne pripetila nesreča in da bi se ne pobile šajbice.

Matizar je pa sam zapel: Kar so me mam'ca navadili, tisto navado jaz 'mam,

mam'ca so fante ljubili, jaz pa dekleta štemam.

»Ti, Matizar,« oglašil se čevljar Rogelj, ki je sedel pri mizi za vrati, »zakaj se pa ti ne oženiš, ki tako rad kakšne zaljubljenosti in poskočne poješ?«

»Saj res,« pravi Toncelj, ki je mešetaril na vsakem živinskem sejmu daleč naokrog, »enkrat so že pravili, da si bil že čisto blizu fajmoštrove stole, pa se ti je vse scijazilo!«

Drugikrat bi bili Matizarja s takim vprašanjem razjezili, da bi začel razsajati. Danes je bil pa izredno dobre volje. Izpred Tomažka je potegnil kozarec, si oplaknil usta z vinom, dregnil Kobilico, ki je smrčal naslonjen na mizo, ter rekel:

»Rogelj, če še nikoli nisi bližjemu želel nesreče, si jo nocoj meni. Zato ker si oženjen in veš, kaj je zakon in kaj je baba. Tisti, ki se ženi, je podoben človeku, ki je segel v vrečo, kjer je bilo devetindevetdeset gadov in ena sama jegulja, pa je mislil, da bo jeguljo potegnil ven. Norec! Zakon je prva neumnost, ki jo storiš, ko misliš, da si pameten postal. Z zakramentom zakona je po navadi v zvezi zakrament pokore, zato imata besedi poroka in pokora iste črke. Nikoli ne spoznaš potrpljenja tako natanko, kot si oženjen, posebno ker te zna baba bolj čiti potrpljenja kot ga pa sama zna prenašati. Pravijo, da je zakon z medom namazan križ. Toda tisti med se kmalu polize, vča-

sih že v par dneh, potem imaš pa križ brez medu, ker ga ni nikogar, da bi ti med znova mazal nanj, najmanj pa seveda žena, če bi mož dobil še tako dobro ženo, nikdar ne bo dobil take, da bi se vsak dan najmanj enkrat ne pokesal, da jo je vzel v zakon.«

»Če imaš ženo, imaš red, o pravem času ješ, o pravem času greš spat,« ngovarja Rogelj.

»Red pa red!« posmehuje se Matizar, »posebno če se vsak dan po dvakrat z babo pretepata, kot se ti in tvoja stara. To je red, kaj ne? O ti hinavec ti grdi! Če si oženjen, ti ni treba nikoli hoditi k spovedi, ker ti baba napove vse tvoje grehe tolikrat, da že brez kesanja zasužni njih odpuščanje. Brusi ti jezik, kot bi še ne bil dosti špičast, potem ti pa trobi, da si je lajšala srce, ker se ji tako hudo godi! Kaj je za vrag silil v zakon kot večja v luč! Zato je pa z babinimi jeziki tlakovan pekcl. Prav malo si zna pomagati proti tej zakonski nadlogi; jaz sem poznal dva, ki sta svoji babi ozdravila predolgega jezika. Morebiti tudi vam kdaj prav pride tisto zdravilo, zato ga bom povedal.

Neki mož je imel silno jezično habnico, ki ga je obljajala vselej, če je prišel le nekoliko pozneje domov kot otroci iz šole. Ko pride nekoč precej pozno, razpne nad svojo posteljo dežnik — bila sta gosposka, ki sta imela vsak svoj špampet. Ona gleda, zija, ravno je mislila spet odpreti zatvornice svoje presekiljive zgovornosti,

ko vendar vpraša moža: »Kaj pa pomeni to?« »O, nič,« reče ta mirno, morebiti bo nevihta!« Od takrat ni brusila več jezika, pa naj je prišel domov, kadar je hotel.

Drugi si je tudi znal dobro pomagati. Tudi njegova boljša polovica je vselej zijala, če je mislila, da je predolgo sama spala. Ta je pa vzel kos papirja in svinčnik, dal ženi in dejal: »Veš, stara, nocoj imam silno slab spomin in si ne bom nič zapomnil, kar mi misliš povedati. Kar sem na papir zapisal, kar imaš na srcu, bom pa jutri pri kosilu prebral.« Babnica je odselej dala mir in kadar je prišel zdej mož domov, ga je objemala, da je bil ves masten.

Ko bi se jaz kdaj ženil, vzel bi ženo na obroke in sicer s pridržkom, da jo lahko dam nazaj, če zadnjega obroka ne odrajtam, katerega bi seveda nikoli ne odrajtal. Žena in prakta sta dobri samo za eno leto, potem nimata več veljave.

»Tisti, ki najbolj zabavlja zakonu, se prvi obabi,« meni Topolovec.

»Spet eden!« zasmeje se Matizar, »zakaj se pa ti ne oženiš v drugo, ko si se prve rešil? Vidiš, zato, ker si pameten in rad v miru živiš. Veš, kaj je vdovec? Vdovec je obojenec, ki je svojo kazen prestal. Baba je ustvarjena iz moškega repa. Bog je Adama ustvaril najprej z repom zadaj, ko je pa videl, da mu nič ne pristoja, mu ga je odbil in naredil iz njega žensko. Zato ta tudi nič prida biti ne more.

Kdor se ženi, mora imeti toliko poguma kot vojak, ki gre v boj, pa naprej ve, da bo ubit. Zakon je pekcl, v katerega ne pripelje smrten greh, ampak zakrament, in če se pravi, da se zakoni pravzaprav sklepajo v nebesih, je s tem povedano, da je v zakonu treba prav nebeskega, angelškega potrpljenja in zakon je zato svet, ker je v njem toliko mučnikov!«

»Toda prav do vseh žensk nimaš enakega sovraštva,« reče Topolovec, »tako-le kaka mlada punica bi ti gotovo dišala! Mogoče je pa tudi, kakor sem že rekel, da se boš kdaj še prav hudimansko urezal!«

Matizar se je prešerno zakrohotal.

»Ti misliš, da padem v kremplje kaki stari devici? No, potem se grem rajši obesiti! Zaradi starih devic je prišel vesoljni potop, ker se jih Bog ni mogel drugače iznebiti. Moški so že takrat gledali, da so grde babnice ostale same; v Noetovo ladjo so šli potem samo sparjeni otroci božji, stare device so pa potonile. Gorje sistemu, ki dobi staro devico za ženo! Njen jezik bode hujše nego vsako trnje! Nekdaj je bil mož, ki je tožil, kako je nesrečen, ker ima mlado ženo, pa bolno. Kaj bo tvoja nesreča, viknil je prijatelj, jaz, jaz sem nesrečnik, ki imam staro ženo, pa zdravo! Vzel je staro devico v zakon!«

(Dolge prihodnje.)

nega delovanja v preteklem letu in nas seznaniti z njenimi načrti za tekoče leto. Ž živo besedo nas je bodril k vstrajnemu delu ter nam je posebno toplotno priporočal dosledno razpečevanje, oziroma uporabljanje plačilnih listov in narodnega kolka. Po sprejemu novih članov (prijavilo se jih je 12) se je na predlog g. predsednika soglasno sprejela resolucija, s katero se družba pozivlja, naj čim prej ustanovi »Pokrajinsko zvezo podružnic za Štajersko s sedežem v Celju« ter ukrene delitve skupščine v »Posvetovanje delegatov« in »Javno (t.j. manifestacijsko) zborovanje«.

Murski Sokol v Ljutomeru je imel dne 28. prosinca svoj občni zbor. Brat starosta dr. Chloupek je uvodoma podal pregled o razvoju slovenskega sokolstva sploh. Brat tajnik Velnar je poročal o delovanju društva v preteklem letu. Društvo ima 38 izvršujočih članov. Tudi šolski naraščaj je ustanovilo. Šteje 14 dečkov. Priredilo je dve gledališki predstavi in več zabavnih večerov. Obžaluje pa, da je v društvu premalo ognja, malo zanimanja. Če društvo hoče napredovati, mora tudi intenzivneje delati. Na svojem izrednem občnem zboru je izvolilo dr. Pero Magdiča svojim častnim članom, da mu je s tem dalo moralno podporo za sokolski boj na Hrvaškem. Po poročilu blagajnika br. Veseliča je imelo društvo v minoem letu 900 K 65 v prometu. Brat načelnik Stanjko je poročal, da se je društvo udeležilo župnega zleta v Središče ter tamkaj nastopilo s prostimi vajami in z vajami na orodju v dveh vrstah. Udeležilo se je tudi zleta v Zagreb, sodelovalo je pri Ciril Metodovi slavnosti v Ljutomeru in nastopilo prvič s šolskim naraščajem in z vajami s kopjem, a žalibog je bil obisk telovadbe zelo slab. Telovadilo se je dvakrat na teden in sicer v dveh vrstah v 104 urah 651 telovadec; povprečno na vsako uro 6. Obžaluje, da se ravno ljutomerski mladeniči tako malo zanimajo za telovadbo, dočim se zunanji fantje seveda v skrčenem številu precej vztrajajo. Nato so sledile volitve. Izvoljeni so bili br. dr. Chloupek, starosta; Joško Rajh, podstarosta; Jože Velnar, načelnik; Iv. Tomažič, Janko Baukart, Fran Stanjko, Janko Džak, Puconja Fr., Novak Franc, odborniki. Praporščakom je voljen br. Rudolf. Namestnikom Muršec, Veselič, Horvat. Pregledovalca računov br. Babnik in Zacherl.

Koroško.

Občinske volitve na Vrbi. Za župana na Vrbi je bil izvoljen Anton Kačnik, nadpoštar v pokoju, za podžupana pa dr. Engstler, ki je pri volitvi odklonil mesto župana.

Nesreča v strelnem klubu. V gostilni Franca Krena v Zabnicah so imeli v nedeljo zvečer strelne vaje. Med streljanjem se je izprožila nekomu puška pri basanju. Strel je zadel pri točilni mizi stoječo natakario Ano Melher v glavo, in ji je prodir v nosno kost tik levega očesa. Melherjevo je obvezal za silo dr. Kofan iz Trbiža, pozneje pa so jo odpeljali v beljaško bolnišnico.

Cestni rop. Na Svečnico zvečer je iztrgal neki neznanec soprogi profesorja Borovskega na Rudolfovi cesti v Celovcu iz rok ročno torbico, v kateri je imela poleg denarnice zlati ženski uro in srebrno tobačnico. Včeraj pa so aretirali pri nekem prekupeu v Celovcu mesarskega pomočnika Josipa Meinhardta, ko je prodajal uro in tobačnico.

Primorsko.

Iz Solkana. Pri nas je sedaj važno vprašanje, kaj bo s pokopališčem. Sedanje pokopališče je premajhno, potrebujemo večje. Naše županstvo je že pred časom storilo potrebne korake, da so se vršili komisijski obhodi v ta namen. Dve struji sta: eni pravijo, naj se napravi popolnoma novo pokopališče na drugem kraju, eni pa so tega mnenja, da naj ostane pokopališče kjer je, samo razširi naj se. Pomaga se lahko z manjšimi stroški. Občina nima preveč tisočakov, da bi si postavili čisto novo pokopališče; tudi ni primernejšega kraja od sedanjega. Naši predniki so že izbrali pravi kraj. Večina občinarjev želi, da se reši vprašanje našega pokopališča v najkrajšem času tako, da se staro razširi; bo prav tako in nepotrebnih stroškov ne bo!

Isidor Colle, znani bivši ravnatelj propadlega zavoda »Banka polare« v Gorici, je preстал včeraj svojo kazen v ječi ter bil spuščen na svobodo. Dovoljeno mu je, ostati par dni v Gorici, da uredi vse svoje reči, potem ga pošljejo čez mejo v Italijo.

Nova kazenska obravnava proti Lenassi in dr. Luzzattu v Gorici, ki sta bila obsodjena lani pred gorjsko poroto, pa je bila potem obsodba dvignjena, se ima vršiti v Trstu. S preiskavo radi točk, s katerimi se ima

baviti eventualna nova rasprava, je prišel te dni preiskovalni sodnik dr. Abram, ki je prišel radi tega v Gorico. Zaslišan je bil tudi bivši ravnatelj Isidor Colle. Lenassi in Luzzatto upata, da bosta oproščena, upata celo, da niti do nove rasprave ne pride. Desetletnica l. 1902 v Trstu padlih žrtv. V nedeljo popoldne se je vršil v Trstu velik shod socijalnodemokratske stranke, katerega se je udeležilo nad 2000 oseb vseh treh narodnosti. Govorili so dr. Puecher, Oliva, Regent in Schiuh. Ta shod je sklicala socijalno - demokratska stranka v spomin desetletnice v Trstu padlih žrtv povodom znanih velikih demonstracij l. 1902 v Trstu. Po shodu so šli udeleženci v spredu na pokopališče Sv. Ane, kjer so položili na grob žrtv dva venca. Cela prireditev je minula popolnoma mirno.

Roparski napad. Na cesti dell'Istria v Trstu je napadel 16letni čevljarski pomočnik A. Schuster kočijaža Josipa Furlana. Zgrabil ga je za vrat, vrgel ob tla in mu začel stikati po žepih. Došli stražnik je napadalca aretiral.

Nezgoda. Zastrupil se je s phenilovo kislino 65letni vpokojeni mestni stražnik v Trstu M. Ritos. — V stanovanju svoje ločene žene je vdrl v Trstu mornar Josip Komar. Pri vstopu je ustrelil na njenega očeta, katerega pa ni zadel. Ko je prišla v vežo njegova žena je ustrelil nanjo in jo ranil na obrazu. Predno je mogel ustreliti drugič, mu je iztrgala žena samokres iz rok in dvakrat nanj ustrelila. Zadel ga je obkraj v glavo. Krmarja so odpeljali smrtonesno varno ranjenega v deželno bolnišnico, njegovo ženo pa so aretirali. — Mlekariji Mariji Krizmančičevi je ukradel nekdo konja in voz, ki ga je pustila v Trstu pred neko hišo, kamor je nesla mleko.

Ponesrečen parnik. Iz Marzelja poročajo, da se je ponesrečil obtamošnji obali parnik avstrijskega Lloydja »Maria Theresia«. Parnik se je potopil in z njim je utonilo vse moštvo, obstoječe iz 20 mož.

Ponesrečene ladje. Včeraj je priplul v Reko parnik »Astrion« iz Buenos-Airesa. S sabo je privlekel veliko laško trojadrnico »Prine Dornows« ki je ponesrečila v Sredozemskem morju. Vožnja je trajala 130 dni. — Kmalu za njim je priplul parnik »Costreno« iz Angleske, ki je pripeljal moštvo francoskega parnika »Gauloise«, ki se je potopil v Atlantskem oceanu 25 milj od rta Villana.

Zločini v čenstohovskem samostanu.

Pred poldrugim letom je svet izvedel za velikanske zločine, ki so jih izvršili čenstohovski menihi. Starodavni samostan, v katerem so stotisoči in stotisoči vernikov čestili črno Madono, je postal zbiralnišče največjih zločincev. Zločini čenstohovskih menihov so presegali vse dosedanje škandale, ki so jih izvršili razni »poštenjaki« v duhovskih suknjah. Od priporja Reimanna, ki ga ravnokar iščejo s tiralnico, pa do poslednjega fratra-vratarja so bili sami ničvedni ljudje, katerim je bila sintana samo maska za njihovo navidezno krščansko življenje.

Poldrugo leto je trajalo, da je roka pravice poiskala nekatere glavne krivce ter jih privlekla pred sodišče, obremenjene z najhujšimi zločini. Zazdaj je to prva serija obtožencev, ki so zapleteni v afero morilca meniha Macocha — družba sedmih članov, ki stoji pred porotnim sodiščem v Pietrkowu. Na čelu te čedne družbe je menih pater Damas Macoch, na drugem mestu je šele njegova ljubica Helena Krzyzanovska. Navesti hočemo samo poglobitve točke obtožnice, ki obsega čez 300 strani.

Obtoženci.

Damas Macoch, 38letni pater čenstohovskega samostana, je obtožen, da je v noči na 12. junija 1910 v samostanski celici ubil svojega bratrance Vaclava Macocha. Nadalje je osumljen, da je v letih 1908—1910 skupno s patrom Isidorjem Starzewskim ukradel iz samostanske blagajne okoli 9000 rubljev. Nadalje, da je 16. decembra 1909 sporazumno s pavlanom Olesińskim ukradel iz celice ravnokar umrlega, a še na mrtvaškem odru ležečega p. Bonaventura zastavne liste v znesku 5000 rubljev. A naposled, da je l. 1909 ponaredil v Čenstohovu listine o svoji doždevni poroki s Heleno Krzyzanovsko in vpis o svoji smrti.

Helena Krzyzanovska, 27letna vdova po poštenem uradniku Vaclavu Macochu, je obtožena, da je neposredno sodelovala, da se je zatajila umor njenega moža, in da se je vedoma okoristila z nakradenim denarjem, ki ga je dobivala od Damasa. Nadalje je obtožen menih Isidor Starzewski, da je vedel za

umor V. Macocha in da je zatajil zločin ter ukradel skupno s Damasom Macochem 9000 rubljev iz samostanske blagajne. Nadalje je obtožen menih Bazil Olesiński, 45 let star, da je v družbi z Damasom ukradel umrlega p. Bonaventuro, l. 1907 do l. 1910 pa ukradel samostan za 2000 rubljev. — Nadalje so obtoženi indirektnega sodelovanja pri zločinu; 27letni voznik Vincenti Panko, ki je vozil truplo umorjenega iz samostana in ki je pred preiskovalnim sodnikom vedoma lagal in zločin tajil, 39letni Jozef Partkiewicz, ki je pomagal pri tatvini, in pa Lucyan Ciganowski, ki je na prošnjo Macochovo ponaredil uradni pečat. Razen teh so bili obtoženi tudi še pripor Reimann, sluga Zalóg in kočijaž Pawlak, ki so deloma utekli, deloma se rsmrtili...

Prič je 90. Med temi vsi menihi in sluga čenstohovskega samostana, sorodniki Damasa Macocha in Helene Krzyzanovske, uradniki ruske in avstrijske policije, kmetje iz okolice Čenstohova itd.

Najprvo slika obtožnica, kako so našli truplo umorjenega v divanu.

26. julija 1910 zgodaj se je peljal vašan Čudák iz vasi Gidle v Zawa. Poleg ceste je globoko barje, zaraščeno z bičevjem. V tem barju, kakih pet metrov od ceste, je zapazil Čudák neki velik plavajoči predmet, ki ga je smatral za nekako skrinjo, povezano z vrvo. To skrinjo je videl tudi neki drugi kmet, toda nihče se ni zmenil za njo. Šele proti enajsti uri se je zbralo več vaščanov okoli ribnika, ki so opozorili obč. urad v Gidle in nato v navzočnosti župana in orožnikov izvlekli doždevno skrinjo, ki pa ni bila skrinja, temveč precej odrgnjen divan. Ko so jo odprli, so zagledali truplo 30letnega moža, ki je imel par krvavih ran na glavi. Nesrečnik je bil obločen le v nočno perilo, namočeno v krvi, ter zavil v plahto; glava je bila zavita v dve rjubi. Roki in nogi je imel zvezane. Modrikaste maroce po vratu in prsih so pričale, da je bil tudi zadavljen. Začetkoma so mislili, da je umorjeni neki Vojtšehovsky, kmet, ki so ga pogrešali. Šele ko so dobili tega živega in zdravega — pobežnil je namreč od svoje žene — je začela policija zasledovati v drugi smeri.

Prvi sledovi.

Ko so natančno pregledovali bičevje, v katero je bil divan zavit, so dobili pečat žel. postaje, od koder je bila pošiljatev poslana. Iz tega je bilo razvidno, da je bičevje postal s postaje Křemec dne 27. junija 1910 trgovce Borenštejn trgovcu v Čenstohovu. Ta je izpovedal, da je bičevje kupil julija meseca 1910 neki mož za čenstohovski samostan. Ta izjava je bila za krivce usodepolna, kajti šele nato se je obrnila vsa pozornost na samostan. Najprvo se policija ni upala poizvedovati direktno pri priporju in so hodili le okoli samostana. In dobili so par ljudi, ki so povedali, da so videli, kako sta se odpeljala 25. julija iz samostana dva vozova, eden z nekim velikim zavitkom, drugi z nekim menihom in nekim lajkikom. Po barvi konj so spoznali voznika Pawlaka. Ta je povedal, da je bil konec julija poklican pred samostan, kjer je že čakal voznik Panko, na čegar voz so naložili oni zavitek. Na Pawlakov voz pa sta sedla menih Macoch in samostanski sluga Zalóg.

Tajna vožnja.

Damas Macoch je dal ukaz, naj hitro vozijo do Rudnika. V Rudniku so se na ukaz Macocha ustavili pred neko krmo. Tam so pustili Pawlaka ter se dalje peljali le s Pankom. Za vasjo Gidle je pustil Macoch ustaviti pri kraju barja, na kar so na ukaz Macocha vrgli zavitek v vodo... Panko, ki se je ves tresel, je vprašal Macocha, kaj vse to pomeni! Na to mu je Macoch odgovoril: »Proč pojdi, kaj te to briga!« Med potoma se je pa Macoch menda vendarle premislil. Ustavili so se in Macoch je zahteval, naj Panko prisече ter mu rekel: »Prisezi mi, da ne poveš čisto kdaj primejo, kaj se je tu zgodilo, tudi če boš zaprt; sicer te zadene smrt!« Prestrašeni Panko je prisegel. Ko so prišli do Novosadovskega, je ukazal Macoch zopet ustaviti. Dal je Panku 30 rubljev ter mu svetoval, naj se vrne v Čenstohov čez Breznico. In zopet ga je spomnil na prisego. Macoch se je nato z Zalógom odpeljal po železnici. Panko je po 18urni vožnji prišel v Čenstohov.

Naslednjega dne se je po celi okolici raznesla vest, da so našli mrtveca. Panko je takoj vedel, pri čem da je. In ko ga je sluga Zalóg srečal, mu je zabijeval: »Boj se boga — ne govori nič in ne omeni nikomur naše poti!« In ko je policija že začela zasledovati voznike, mu je zopet rekel Zalóg: »Bog te varuj, da kaj priznaš — večno trpljenje te zadene!«

Poizvedovanje v samostanu.

Piano in Pawlak sta bila zaslišana l. 2. oktobra. Panko je vse

povedal, kar je vedel. 3. oktobra je vdrla policija v samostan ter začela preiskavati navzlic vsemu protestovanju priporja Reimanna. Sluge so izpovedali, da je bil najdeni divan last samostana in da je stal v sobi Macochovi. Tudi plahto in rjubi so spoznali za Macochovo. Platno, s katerim je bila obvezana razbita glava umorjenega, je spoznal ranocelnik, ki je z njim obvezoval Macochu njegov bolni vrat. Vse te okolščine so govorile zato, da je bil Macoch morilec. Komisija je vsled tega zahtevala, naj se jo takoj pelje v Macochovo stanovanje. Toda o tem in o slugi Zalógu ni bilo sluha, oba sta pobežnila... Z nadaljnjim poizvedovanjem se je dognalo, da je bil umorjeni sorodnik Macochov, Vaclav Macoch, poštni uradnik v Granici.

Beg in aretacija Macocha.

Macoch je šel najprvo v Srenavo k sestri Helene Krzyzanovske, kjer se je skrival tri dni. Od tam je odšel v Proszowice, odkoder je brzojavil menihu Starzewskemu: »Jutri zjutraj ob devetih bom na postaji »Disio«. Pol. uradnik Czestakow, ki je pazil na Starzewskega, je ono brzojavko zadržal ter zahteval od Starzewskega pojasnitve. Ta je trdil, da je »Disio« njegov brat Dionysius. Se le pozno ponoči, ko je najbrž že Macocha svaril brzojavno pred prihodom, je priznal, da je brzojavka od Macocha. Ta pa ni prišel v Čenstohov, temveč je zbežal čez mejo na Avstrijska tla. 6. oktobra se je pojavil pri lekarnarju Kravčinskem v Lazeh in od tam je odhitel k prostu Čaplu v Neganovici. V Lukši, na železniški restavraciji bi kmalu prišel policiji v roke. Proda'alka Maichovna, s katero je imel, ko je bila še natakario, v neki vinarni v Čenstohovu, ljubavno razmerje, ga je poznala. Vedela je iz časopisa, kaj se je zgodilo, in že ga je hotela dati prijeti. Toda predno je pričakovala, je Macoch izginil v družbi tihotapca Vadasa, ki ga naj bi prevedel čez mejo. 7. oktobra je bil v vasi Plogach in od tam je šel v Trebinjo, kjer se je nastanil v hotelu Gelingierjeve. Medtem je ruska policija, ki je izgubila njegovo sled, izvedela, da je že v Galiciji. Takoj nato so čenstohovski uradniki hiteli za njim ter ga dobili v Trebinji ravnokar, ko je čakal na krakovski vlak. Ko je Macoch zagledal ruskega uradnika, je skočil v brzovlak, ki je že odhajal, in šele na brzojavno zahtevo, ko je v Krakovu izstopil, so ga prijeli ter odpeljali na policijo. Pri osebni reviziji so našli pri njem 4000 rubljev in dva dokumenta za potovanje Helene Krzyzanovske.

Izpovedba Macochova.

Navidezno jako mirno je priznal Macoch na policiji na krakovskem kolodvoru svoj čin. Predvsem je povedal, da je v Krakov zaradi tega pobežnil, da bi si tam kupil civilno obleko, ker ni hotel, da bi ga prijeli v kuto. Nato se je hotel sam javiti... Ko so ga vprašali, zakaj je umoril Vaclava Macocha, je odgovoril: »Umoril sem ga — bog je to hotel!« Kot vzrok temu je navedel, da ga je privedla do tega velika ljubezen do Helene Krzyzanovske. Pri povedovanju je, da je prišel k njemu 22. julija njegov bratranec Vaclav Macoch. Tretji dan zvečer, ko sta se ga že oba napila, je začel Vaclav jokati ter očital Macochu, da ga je poročil s lahko ženščino, ki ima za njegovim hrbtom zveze s svojimi bivšimi ljubimci. Beseda je dala besedo in nato je Vaclav Damas v brk povedal, da mu jo je obesil na vrat, ko je že sam z njo užil najhujše orgije. Damas mu je nato pikro odgovoril, nakar ga je Vaclav udaril ter odšel v sosedno sobo spat. Šele na to se je Damas zavedel razalutitve, s katero ga je razžalil Vaclav, vzel sekiro ter ga trikrat udaril po glavi. Umirajočemu je dal odvezo in da bi skrajšal njegovo muko, ga je zadavil...

Šele nato se je prav zavedel svojega čina ter bridko plakal ter obžaloval svoj čin. V obupu je zagrabil za revolver ter se hotel ustreliti — vendar je pa rajše celo noč pri mrtvecu molil. Zjutraj se je odločil, da izbrše sledove svojega zločina. Zavil je truplo v platno, položil je na posteljo in začel odstranjevati krvave sledove. Ko je uvidel, da ne bo gotov, se je odločil, da pokliče slugo Zalóga na pomoč, ki mu je bil z dušo in telesom udan. Poklical ga je ter mu rekel, da se je Vaclav v pijanosti ustrelil in da ga je on izsmiljenja, da bi se še nadalje ne mučil, ubil s sekiro.

Zalog mu je baje nasvetoval, da bi tega ne naznanil policiji, temveč da bi truplo skrivoma odpeljali iz samostana ter zakopali. To mu je baje drugi dan tudi svetoval njegov spovednik.

Zavezala sta torej z Zalógom truplo v rjuho ter ga hotela dati v koč. Ta je bil pa premajhen in nato sta dala truplo v divan. Zavil je truplo Zalóg.

Ko so ga vprašali o njegovem razmerju napram Heleni Krzyzanovski, je rekel, da se je spoznal z njo, ko je bila v Lodu telegrafistka. Platonično razmerje se je polagoma razvilo v intimno. Helena je na njegovo prošnjo pustila svojo službo ter šla v Varšavo, kjer ji je Damas najel stanovanje s tremi sobami, ki jih je opravil s pohištvo za 3000 rubljev ter vložil na njeno ime v hranilnico 5000 rubljev. Ker se je hotel nekako zavarovati posebno z oziroma na morebitne potomce, jo je začel nagovarjati, naj se oženi z njegovim bratom. Do ženitve pa ni prišlo, in Damas je razglasil, da je njegov brat umrl in da se je dal s Heleno na smrtni postelji poročiti.

(Dolje prihodnja.)

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 13. februarja ob pol 10. dopoldne.)

Točni gospodje, ki določajo dnevni red, niso, tega se jim ne more očitati.

Napovedana je seja, kakor vselej, ob pol 10., ura pa kaže sedaj že 8/4, a še ni nobenega znamenja, da bi se seja kmalu pričela. Klub deželnozbornske večine ima še sejo. Se pa še posvetuje o zakonu glede šolskega nadzorstva ter prevdarja, če bi ne kazalo se vendarle pokoriti vladnim željam. Ali je pri klubovi seji navzoč tudi ekselencia baron Schwarz? Kdo bi to vedel.

Vrata zbornice so odprta na steklo, da se lepo vidi na hodnik. Poslancev ni videti tamkaj, pač pa sloini ob vratih ravnatelj deželnega muzeja dr. Mantuani, ki vsakogar sladko pozdravlja in se z njim rokuje.

Pa menda vendar ni na dnevnem redu kakšno antropološko vprašanje, o katerem bi potreboval deželni zbor ravnateljevega strokovnjakega mnenja?

Doli pod časnikarsko ložo neprestano zvoní telefon. Pri telefonu se vrste uradniki s kolego Tersegavom. Ali kličejo zakasnele poslance-zaspance Ezeles, ali si morda daje raportirati o šansah današnjih volitev v trgovsko zbornico? To je seveda tajnost, v katero mi napredni smrtniki ne moremo prodrati.

Ob 10. je dež. glavar dr. Šusteršič zasedel svoj stol ter jel zvoniti in zvoniti. Vendar je trajalo še precej dolgo, predno se je zbornica napolnila.

Med prvimi je prišel v zbornico škof Anton Bonaventura, tisti, ki ne ve ne za Belo neč, ne za Fužine, marveč samo za Weissenfels.

Dež. glavar je prečital brzojavko, v kateri se nadvojvoda Friderik za čestitke povodom poroke njegove hčerke zahvaljuje.

Zakon o šolskem nadzorstvu.

Dež. glavar je otvoril razpravo o zakonskem načrtu o šolskem nadzorstvu. Ker se je poročevalec dr. Zajec odpovedal besedi, se je glasovalo o prehodu v podrobno debato. Klerikalna večina je sklenila prehod v specialno debato.

V imenu klerikalne stranke je govoril posl. Jarc.

Nemški poslanec dr. Eger je preciziral stališče nemške stranke nasproti zakonski predlogi ter stavil razne spreminjalne predloge.

Posl. Gangl: Naša stranka ne more odobriti nasvetovanih sprememb o zakonskem načrtu. Že leta 1909. smo stavili k zakonu nebroj spreminjalnih predlogov in resolucij. Vsi naši predlogi so bili odklonjeni, zato je pač brezuspešno, da bi se še nadalje govorilo gluhim ušesom.

Sicer pa nalaga zakon v tej stvari učitelstvu samo bremena, temlje na jim še tisto mrvico pravice, ki so jih doslej imeli. Že marca meseca l. 1909. sem naglašal, da bi bilo potrebno v prvi vrsti izboljšati gmotni položaj učiteljstva in šele potem bi napočil umesten čas, da bi se prišlo z zakonom o šolskem nadzorstvu. Toda večina je imela takrat gluha ušesa za vse nasvete. Ker kaže deželnozbornska večina tudi sedaj, da neče upoštevati še tako utemeljenih predlogov, izjavljam v svojem in svojih somišljenikov imenu, da se ne bome udeležili podrobne debate.

Ko je k predmetu govoril še dr. Krek, je dobil zaključno besedo referent dr. Zajec.

Predno se je vršilo glasovanje, so napredni poslanci zapustili dvorano.

Klerikalci so odklonili vse nemške spreminjalne predloge ter sprejeli § 2., 3., 20., 23. in 36. v obliki, kakor jih nasvetuje deželni odbor.

Zakon je bil na to sprejet s klerikalnimi glasovi v drugem in tretjem čitanju.

Proračunska debata.

Na to je deželni glavar dr. Šusteršič odredil, da se nadaljuje proračunska razprava ter podelil besedo prvemu proti - govorniku poslancu.

Strokovnjaški govor poslanca Lenarčiča so klerikalci hoteli sprva ignorirati, toda njegova strokovno utemeljena in globoko razumevanje razodevajoča izvajanja so klerikalci prisilila, da so z napeto pozornostjo sledili prepričevalnim njegovim argumentom. Posebno velik vtisk so napravila govornikova izvajanja o električnih napravah.

Ko je končal posl. Lenarčič svoj govor, mu je galerija hrupno ploskala. Malo glasneje je ploskal neki gospod na desni galeriji.

To je deželni glavarja dr. Šusteršiča silno razkačilo.

Kakor v tistih časih, ko je bil še neodgovorni gospodar deželne zbornice, je planil, kakor ranjen tiger po konci ter kričal z votlim, hropečim glasom: »To je nesramnost! Galerija se mora vzdreti vsakega izražanja svojih čustev. To je nesramnost! Odrinam, da se dotičnik, ki je ploskal, (dež. glavar je kazal nanj s prstom) takoj odstrani z galerije in ga izključujem z galerije za vse zasedanje!«

Ta odurni nastop, ki izpričuje, da gospod deželni glavar še vedno nima v oblasti samega sebe, je napravil na vso zbornico, tudi na klerikalce skrajno mučen vtisk.

Deželni glavar je sam čutil, da ga je polomil, za to je oddal predsedstvo svojemu namestniku baronu Liechtenbergu.

Deželno upravo in deželno gospodarstvo je branil dr. Vladislav Pegan. Govoril je o gerentstvu, o županu v Krškem, o delitvah občin. Izjavi, da klerikalci ne bodo glasovali za resolucijo dr. Trillerjevo.

Na to govori — čegar govor prinesemo v polnem obsegu — poslanec Gangl, ta se je pred vsem dotaknil svojega volilnega okraja. Resnica je, da se Idrja samo takrat pozna, kadar mora plačevati — ne pozna se pa je, kadar je treba temu mestu na ta ali oni način pomagati. Hoče se pa dotakniti tudi političnih vprašanj, kakor je to že navada o proračunskih debatah. Hoče pa govoriti popolnoma stvarno. Dotika se pred vsem razveljavljanja mandatov Reiserja in Ribnikarja. Navaja v tem oziru mnenje prepričanega klerikalca, ki je strogo obsodil to razveljavljanje. Klerikalci imajo vedno na ustih »ljudske volje« — izvolitev Reiserja in Ribnikarja je vendar tudi pojav ljudske volje, toda ker to ni volja S. L. S. se je ta volja ubila. To mnenje je izrekel sam dr. Krek 3. julija 1910 na nekem mladeniškem shodu na Sv. Gori: »Kjer ni pravičnosti, tam ni svobode, tam je samo nasilje.« (Jare: »To je navada na Hrvaškem!«)

Dr. Triller: (»Vsaj smo v tem oziru na Hrvaškem.«) Dr. Krek obsoja, je to tudi obsodil 3. novembra 1908 v svojem predavanju.

(Dr. Triller: Lepa teorija — praksa je pa tu. Jare: Kje je pa sklep dr. Triller: Sklep je pa tu.) Tako postopanje mora na široke mase le slabo vplivati. Po tej praksi se da vsako zakonsko določilo tako razlagati, kakor to odgovarja strankarskemu interesu. Dočim uradniki, ki stanujejo izven Ljubljane in ki plačujejo v Ljubljani svoj davek, niso imeli v Ljubljani volilne pravice, so imeli kmetje zunaj Ljubljane stanujoči v Ljubljano volilno pravico. Brez ozira na pravno stran je tako postopanje kvarno, ker jemlje volilcem zastopstvo v deželni zbornici. (Dr. Triller: »Hiša pravice!«) Dokazati si upa, da visi v deželnem dvorcu dvojna mera, da ima od nje korist klerikalna stranka in sicer po načelih političnega bojkota. Za vsako trditev si upa navesti dokazov, ki so neovrtni. Iz proračunskega poročila je to jasno razvidno. Idrja je v tem oziru skoraj popolnoma prezrta, čeprav mora plačevati letnih 70.000 kron v deželne blagajne. (Dr. Triller: Ker ima Gangla za poslanca, pa ne dr. Zajca.) Kaj je dala dežela za Idrjo — nič! Realca je bila sezidana z delavskimi kulji in vendar je dež. šol. svet prepovedal sinovom teh rudarjev kot članom »Sokola« telovaditi v telovadnici te šole. (Dr. Triller: Strah jih je sokolstva!)

Vendar pa hoče povedati tudi, kaj ima Idrja od dežele. Omenja gerentstvo, s katerim je bila osrečena Idrja. Dočim so v občinskem svetu klerikalni občinski svetovalci glasovali za prezidavo občinske hiše, so vendar njihovi pristaši vložili rekurz in to zopet samo na ljubo enega človeka. Nato se peča z ljudskim šolstvom in s pospeševanjem obrtništva. Njegov predlog, naj se opozori delavsko ministrstvo na ustanovitev obrtne delavnice, so klerikalni poslanci zavrgli iz same »ljubezni« do slovenskega obrtništva. V Idrji se je ustanovila stavbna zadruga, ki naj gradi stanovanja za bedno idrijsko prebivalstvo. Mestna občina idrijska je naložila nekaj denarja v tej zadrugi, toda deželni odbor je ukazal, naj se ta denar takoj dvigne — zopet iz samega razumevanja svoje socialne naloge.

Peča se nato z afero Kobalove kleti. Danes ima Kobal dovoljenje, da zida na istem mestu in v isti obliki svojo klet. Kdo pa plača zdaj škodo? Upa, da bodo oni, ki so mu podrl klet, toliko kavalirski ter mu povrnilo napravljeno škodo. (Klerikalci se spogledujejo in — sramujejo.) Zahteva nadalje, vendar še enkrat odpravo starodavnih »grabelj«. Govori o prometnih zvezah idrijskega mesta. Ostro graja mačehovsko postopanje vlade napram Idrji in stavi resolucijo, v kateri zahteva, da vendar že enkrat ugodi zahtevam, ki jih je stavil v tej zbornici v imenu svojih volilcev.

Nato se peča z učiteljskim vprašanjem. Stavi resolucijo, naj deželni odbor sestavi načrt o uvedbi kulturnega davka, da se pokrijejo potrebščine za ljudskošolsko učiteljstvo. Doklade, ki se naj razdele med učiteljstvo, se najbrže ne bodo nepristransko razdelile. Deželni glavar je izdal ukaz na županstva, naj poročajo o individualnih in materialnih razmerah učiteljstva. (Dr. Šusteršič se silno razburi in pravi, da je pisal o »lokalnih in individualnih razmerah«).

Končno izreka svoje spoštovanje in priznanje idrijskemu rudarstvu in kranjskemu učiteljstvu, ki je nepodkupljivo.

Dr. Šusteršič prekine proračunsko debato in da na dnevni red volitev enega člana v ustavni in občinski osek namesto odstopivšega člana poslanca Gangla. Oddanih je bilo 6 glasov, izvoljen je bil dr. Tavčar.

Nato je bila seja prekinjena do treh popoldne.

Somišljeniki obrtniki!

Nabirajte bele in zelene glasovnice, kajti vsak glas je največje važnosti.

Oddajte svoje glasovnice najkasneje do četrtega ob 11. dopoldne ali v tajništvo narodnonapredne stranke v Wolfovi ulici ali pa v pisarni dr. Fr. Novaka v Dalmatinovi ulici.

Odločevalo bo samo par glasov, da zmaga ta ali ona stranka.

Obrtniki vsi na krov!

Dnevne vesti.

«**Cenjeni gospod tovariši**«, tako je v zadnji seji deželnega zbora odgovarjal dr. Lampe, deželni »premier-ministre«, kakor ga je imenoval dr. Šusteršič, poslanca dr. Novaka. Tej izredni vlnjivosti dr. Lampeta smo se čudili, ker nismo navajeni slišati iz Lampetovih ust o naprednjakih in naprednih poslancih druge besede, kakor »liberalce«. Sprva si te Lampetove prijaznosti nismo mogli prav tolmačiti, ko pa smo videli pred Lampetovim pultom sedeti sekijskega šefa iz ministrstva, ministerjalnega svetnika in ministerjalnega podtajnika, je nam bilo takoj vse jasno. Lampe je hotel nasproti vladnim zastopnikom varovati dekorum deželnega zbora ter jim sugerirati čim najvišji pojem o nivoju, na katerem se nahaja ta korporacija. Toda ta trud je bil po našem mnenju popolnoma brezuspešen, zakaj posebno visokega mnenja o kranjskem deželnem zboru gospodje iz ministrstva pač niso mogli dobiti. Pomislite samo! Ministrstvo je bilo pripravljeno pri tako važnem zakonu, kakršen je vodopravni, na izčrpo in vsestransko razpravo, zato je poslalo kar tri strokovnjake v Ljubljano, da bi lahko dajali vsa potrebna pojasnila. Toda kako so se morali ti gospodje, pripravljeni, da jim bo potreba braniti in zagovarjati vladno stališče, čuditi, ko se klerikalna večina sploh ni udeležila razprave o zakonski predlogi ter jo kratkim potom takorekoč kar en blok sprejela, ne da bi se ji zdelo sploh vredno zahtevati kakšnega pojasnila o raznih ne posebno jasnih določbah. To so pravcate marionete, s to sodbo so se pač vrnili zastopniki ministrstva na Dunaj in to sodbo bi imeli tudi v slučaju, ako bi dr. Lampe tudi to pot ne bil ogovarjal naprednih poslancev z besedami »cenjeni gospod tovariši!«

«**Kredit mojstra Ogrina**«. Imenitne zmožnosti je pokazal mojster Ogrin, ki ga klerikalci kandidirajo v trgovsko in obrtniško zbornico. Kakor smo že včeraj poročali, je Ogrin kot načelnik klerikalnega denarnega zavoda sam sebi brez dovoljenja ostalega odbora in nadzorstva votal kredit v znesku 58.000 kron. Ta zavod, pri katerem je Ogrin za načelnika in pri katerem je tako dobro sam zase poskrbel, se imenuje »Obrtno-kreditna zadruga«, in ima svoje uradne prostore na Dunajski

cesti št. 33. Seveda ni tega zavoda zamenjati z obrtnim pomočnim društvom. Mojster Ogrin nima z Obrtnim pomočnim društvom prav nič opraviti. Ogrin ni niti predsednik, niti član načelstva, niti sploh član Obrtnega pomočnega društva. Predsednik vsehokoli solidnega in splošno zaupanja uživajočega Obrtnega pomočnega društva je g. Krejčič.

«**Volitve v občini Slavinski se vrše** v četrtek 15. t. m. v Prestranek. — Izida te volitve čakamo z napeto pozornostjo. Boj bo oster, stranke bodo gotovo nastopile do zadnjega moža. Zmagala pa bo deželna stranka volilcev. Vasi Rakitnik, Matejnja vas in Grobišče stoji, kolikor nam je znano, trdno kakor vedno za narodno napredno stranko. V Orehku, ki bo odločeval, je bilo sicer nekoliko nesporazuma, — a bile so samo osebne razmere, — ki so se pa sedaj poravnale. Saj vendar ni mogoče misliti, da bi te notranjske trdnjave narodno napredne stranke propadla, propadla sedaj, ko se bijejo težki boji za napredno misel v celi deželi, — propadla radi neednosti lastnih sinov. V grobu bi se obrnili stari očetje, da ne vidijo sramote potomcev. — No pa, kakor rečeno, poravnalo se je vse in Orehek bo nastopil kot en mož: »Vsi za vsakega, — vsak za vse! V slogi je moč!« V četrtek bomo merili moči. Kakor vsa znamenja kažejo, mora biti zmaga naša, in pri doslej vedno znani zavednosti tudi bo. Tedaj na zdar!«

«**Klerikalni notar Hafner in »Zarja«**«. Socijalnodemokratska »Zarja« je te dni priobčila senzacionalna razkritja o delovanju ljubljanskega notarja Hafnerja v Kostanjevici. Pričakovali smo, da bo notar Hafner na te strahovite obdolžitve odgovoril na ta način, da bo naznanil javnosti, da vloži proti »Zarji« tožbo. Toda notar Hafner ni nič odgovoril. Ni naznanil tožbe in ni se tudi nič branil. In s tem je tudi dovolj povedal!

«**Šolska vest**«. Provizorični učitelj na ljubljanski realki dr. Filip Freund je imenovan za pravega učitelja na tem zavodu.

«**Imenovanje pri deželni vladi**«. Stavbni pristav pri deželni vladi v Ljubljani gosp. Avrelj Kobal je imenovan za inženirja, stavbni praktikant gosp. Anton Hupka pa za stavbenega adjunkta.

«**Pri južni železnici sta sprejeta kot uradnika aspiranta gg. Karel Šireelj (Postojna) in Josip Teršar (Litija)**«. Premišljeni so gg.: pristav Robert Herring in iz Ljubljane v Postojno, asistent Anton Petrovič iz St. Petra v Nabrežino in aspirant Anton Selan iz Postojne v St. Peter.

«**Diplomiral je z dobrim uspehom na trgovski visoki šoli v Kelmorajnu gosp. Franjo R. u.**»

«**Bivši hrv. ban Pejačević v Ljubljani**«. Včeraj je predvčerajšnjem se je mudil v Ljubljani bivši hrvatski ban grof Teodor Pejačević. Kakor čujemo, je imel tu tajne konference. S kom, nismo mogli poizvedeti. Snoči se je grof odpeljal v Gorico. Na železnici je zahteval poseben kupe I. razreda za-se.

«**Za nemški Schulverein**«. Po Ljubljani hodi neko dekle po hišah in nabira na knjižico prispevke za šulverajnsko šolo v Šiški. To dekle pošilja grofica Auerspergova. Dekle hodi tudi okrog Slovencev, zato opozarjamo naše ljudi na to beračico, da se ne bodo dali spraviti v zmotu.

«**Predilnica v Litiji**«. Z Dunaja poročajo, da se pogaja »Bodenkreditanstalt« z več velikimi predilnicami, posebno s tvrdo Ritter, Rittmayer & Ko. v Litiji in Gorici, da se izpremene tvrde v akcijsko družbo. Pogajanja bodo skoro končana.

«**Poroka**«. Jutri se poroči g. Matija Marinček, e. kr. notar v Trzinu na Gorejskem, z gospico Micico Lončarjevo, hčerko iz rodoljubne Lončarjeve rodbine v Trzinu. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

«**V Poslanem z dne 8. februarja št. 31 v vaš cenjeni list se je vrnila pomota**«. Glede Janca Povšeta, posestnika v Mokronogu, naj se pravilno glasi, da je bil vedno ne naš, ampak vas pripadnik, to je pristaš slovenske ljudske stranke ter vzlic temu, da ima najogromnejšo škodo pri požaru, ni dobil od deželnega odbora nikake podpore. Kolikor je znano, je pri zadnjih občinskih volitvah Janec Povše volil nad strankami, ter izbral može iz obeh listin, ki so se mu zdevali njegovega zaupanja vredni. — Makso Pasetsky, kleparski mojster.

«**Iz Dragatna nam pišejo**«. Našega župnika je zadnji dopis v »Slov. Narodu« silno razburil. Pozabil je celo, kaj ima v cerkvi pridigovati in je vzel valed tega v roke »Slov. Narodu« ter skušal na dolgo in široko dokazovati, da ga popolnoma po nedolžnem sumničijo. S temi svojimi izgovori je pa samo dokazal, da ima precej slab spomin. Najbolj ga pa boli slučaj, kako je šel obhajati Ivana Rodoviča v Knežino. Res pa je sledeče: Janec Klobučar iz Knežine je prišel pred mašo k župniku ter ga prosil, naj

pride takoj k nekemu bolniku v Knežino. Tega pa župnik ni hotel storiti, češ, da pred mašo ne more iti. Ko ga je pa Klobučar prosil, naj pride vsaj takoj po maši, mu je župnik odgovoril, da tudi ne more priti, ker pride dr. Krek k njemu in ker ima tudi mnogo opravila v posojilnici. Ko je pa Klobučar po krščanskem nanku prišel po župnika, se je ta vendar udal ter šel z njim — toda bilo je že prepozno, ker je bolnik med tem časom že umrl. Župnik je nato vprašal, če se hoče pustiti kaka druga oseba obhajati, nakar se je oglasila M. Klobučarjeva. Župnik je zašel nato tolažiti sorodnike umrlega, češ da je umrl vedno pošteno živel in da je pač šel v nebesa. Vprašamo župnika: Katera je njegova prva dolžnost? Ali je posojilnica in politika več nego dušno pastirstvo? Zaradi politične stvari je moral Ivan Rodovič nepreviden umreti. Ali ve župnik Novak, kaj je s tem svojim činom napravil? Naš župnik vidi le vedno pezdri v obeh kakega naprednjaka, bruna v svojih očeh in očeh svojih klerikalnih privrženecv pa ne vidi. Seveda če kak klerikalec pribije s krakami kakega otroka na zemljo ter ga zlorabi, to ni greh in zločin, ker ga je storil klerikalec. Sicer pa svetujemo našemu župniku, naj pusti nas kmetovalce v miru. 45 let smo vodili občino in tudi vnaprej jo hočemo voditi. Mi smo sinovi te grude, na njej smo se rodili, njo obdelujemo — župnik je pa k nam privandral, da ga preživljamo ter plačujemo zato, da mesto svoje cerkvene dolžnosti dela politiko in razdor. Pa ne le kot občani moramo ostro grajati delovanje našega župnika — tudi kot očetje ga ne moremo odobravati. Mi naravnost pravimo, da oni shodi Marijine družbe niso za naša mladoletna dekleta, ki se s tem edinole pohujšujejo. In če to ne pomenja, se bomo poslužili svojih očetovskih pravic. Toliko za danes — povemo pa lahko še več.

«**Jamski muzej v Postojni**«. V svrhu zgradbe mednarodnega jamskega muzeja je podelilo e. kr. ministrstvo za uk in bogočastje stavbnemu odboru državno podporo v znesku 20 tisoč kron.

«**Pozor, slovenski podjetniki!** V nekem ogroženem kraju na Kranjskem je na prodaj dvorec z gostilno in veliko kmetijo, nadalje izborna upeljana tovarna za lesne izdelke z žagami. Vodna moč se lahko zviša na 100 konjskih sil, tovarniška produkcija se lahko takoj podvoji, ker je naročil v izobilju. Cena za tovarno z žagami je le 40.000 K. Naloženi kapital se obrestuje zanesljivo po 7 odstotkov, o čemur se resni reflektantje lahko prepričajo iz knjig. Pojasnila daje društvo »Branilbor« v Ljubljani.

«**Preselitve v Ljubljani**«. V ravno kar minoletem preselitenem roku se je v Ljubljani preselilo 356 družin, oziroma strank s približno 1700 osebami. Nanovo je prišlo v Ljubljano 21 strank, izselilo pa se je 16 rodbin, ker so bile prestavljene v druge kraje. — Še vedno se čuti znatno pomanjkanje takozvanih majhnih stanovanj in tudi srednjih še vedno primanjkuje. Nekateri hišni gospodarji so zopet podražili najemščino.

«**Tatvina**«. Včeraj je pripeljala posestnica Marija Persinova iz Stozice s svojo hčerko na Vodnake trg razne pridelke. Ko sta izkladale, je položila hranilnično knjižico v vlogo 300 K in v roben zaviti 600 K, obstoječih iz bankovcev po 100, 50 in 20 K in petkronskih tolarjev, na sprednji del vložila vlogo z odelo. Izložil pridelke na prodajalni prostor, je ostala mati tam, hči je pa voz in konja pustila kar na cesti, sama šla pa iskat bič. Prišedši nazaj, je takoj pogledala pod odelo ter prestrašena opazila, da je med tem časom neznan tat ki je gotovo cel dogodek opazoval, ukradel ves v roben zavit denar. Po ovadbi je policija storila vse potrebno, kar pa dosedaj še ni imelo nobenega uspeha.

«**Vojni posnetki iz tripolitanske vojne**«. Vidi se danes in naslednja dva dneva v Elektroradiografu Ideal v osmih serijah. Ta velikanski, 1400 metrov dolgi film, je bil posnet z ogromnimi stroški in velikimi težkimi. Kogar zanima, da si ogleda vojno divjanje v daljni Afriki, naj ne zamudi prilike, ki se mu nudi le tri dni. — Koncem tega, vsehokoli zanimivega sporeda se vidi še komično privlačnost »Maka (Linder), štev boroskega vina«. Velikanski smeh zbujajoče od začetka do konca.

«**Pustna šema**«. Predvčerajšnjem se ga je bil nek hlapec tako nasrkal, da je na Tržaški cesti obležal. Ko ga je stražnik spravilj pokončen, je bril z njim razne neslanosti, slednjič se je pa sezul še hlače. Varnostni organ je šemo z največjim naporom nato slednjič le odvedel v špehovko.

«**Umoholna**«. Ko je šla snoči vdova Katarina Bernikova po Sv. Petra nasipn, je naletela na neko žensko, ki je sama seboj govorila, da gre v vodo i. t. d. Nesnanka je nato skočila pro-

ti Ljubljani, Bernikova pa za njo. V tem, ko je ta skok v vodo preprečila, je prihitel stražnik in neznanko odvedel na osrednjo policijsko stražnico, kjer so dognali, da je identična s leta 1878. v Besnici rojena delavka Alojzija Jančarjeva ter da je umoholna. Na zdravnikovo odredbo so jo prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico.

«**Izgubila je posestnica Alojzija Lapova ročno torbico**«, v kateri je imela 40 K denarja. — Neki gospod je izgubil pleteno ročno torbico, v kateri je imela 40 K denarja.

«**Delavsko gibanje**«. Včeraj se je v južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 180 Hrvatov in 25 Slovencev, 25 Hrvatov je prišlo pa nazaj. 160 Hrvatov je šlo v Kočevje, 46 pa v Heberteri so bile razne potreščine.

«**V kavarni »Central«** bo danes in prihodnje dni koncert slovitega dunajskega damskega elitnega orkestra. Glej inserat.

Narodna obramba.

«**Družbi sv. Cirila in Metoda**« je poslala gđ. Mar. Majcenova v St. Janžu 5 K »z ozirom na patentirano laž v zadnjem »Domoljubu«. — V gostilni g. Gregorja Peternele v Poljanah pri Škofji Loki se je nabralo na Klobovsovi svahti 12 K 85 vin., vso to je poslal družbi gosp. Peternele. — Vesela družba pri g. Janežiču v Brebrovniku je nabrala 5 K 50 vin., vso to je poslal družbi gosp. Drago Pinterič, učitelj pri Sv. Miklavžu. Hvala! — Naši rojaki v Ameriki za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Fran Saker je poslal 50 K 70 vin., po naročilu gosp. Antona Kranjca, Taylor, Wasch. Iskrena hvala! — Tonček, Vinko in Bratomil Rebek v Celju so poslali Ciril - Metodovi družbi hranilno knjižico v znesku 69 K 04 vin. z dopisom: »V nepozabnem spomin dne 23. januarja t. l. umrlega bratca Jankota pošljemo kot dedič njegove lastnine hranilno knjižico kreditne stavbne zadruge »Lastni dom« v Celju v znesku 69 K 04 vin., sad pokojnikovega štiriletnega truda v prid koristni družbi sv. Cirila in Metoda, za katero je tudi dragi pokojnik se navduševal.« — Rodoljubnim darovalcem srčna zahvala!

«**Občni zbor šišenske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda**« se je vršil v nedeljo popoldne v čitalniških prostorih. Na pozdrav in nagovor predsednika gosp. Moharja, je ta dal besedo gosp. tajniku Petriču. Iz njegovega govora povzamemo, da je podružnica v Šiški tudi v minoletem letu precej živahno delovala. Vendar bi pa bilo želeli, da bi se pri tolikem številu prebivalstva, kot ga ima Šiška, število članov vsaj najmanjše potrojilo. Podružnica si je pridobila v minoletem letu potom veselice dva kamna, zraven pa je napravila po dogovoru z glavno družbo božičnico, pri kateri je bilo obdarovanih preko 700 učencev. — Poročilo tajnika kot blagajnika se je vzel z odobravanjem na znanje, izrekla se je jima najtoplejša zahvala. V novi odbor so bili izvoljeni: gosp. Mohar Dragotin, predsednik; gosp. Petrič, nadučitelj, podpredsednik; gosp. Kamnikar J., tajnik; gosp. Ogrizek Fran, blagajnik; odbor pa sestoji iz gg.: Kralj, Mohar Josip, Simenc, Skrijanc, Rihar, Rozman, Vukič. Občnega zbora se je udeležil tudi tajnik glavne družbe gosp. Brce. Po končanem zborovanju so se zborovalci sešli v salonu g. Moharja, kjer se je med lepim, zbranim petjem od strani čitalniškega pevskega zbora tudi marsikatera rekla v izpodbudo k nadaljnjemu novemu delu.

Društvena naznanila.

«**Odbor društva »Pravnik«** se je sestavil na prvi odborovi seji za leto 1912. tako-le: predsednik odvetnik dr. Danilo Majaron; podpredsednik sodni svetnik dr. Oton Papaž; tajnik odvetnik dr. Josip Oblak; blagajnik okr. glavar St. Lapajne; knjižničar okr. sodnik dr. Fr. Mohorič.

«**Podružnice društva zemljemer-skih uradnikov na Kranjskem** občni zbor se vrši dne 9. marca t. l. ob 8. zvečer v prostorih hotela Tratnik v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

«**Slavčeva maskarada »Veliki pustni korzo«** na pustno nedeljo, dne 18. februarja v veliki dvorani hotela »Union« obeta biti letos posebno živahna. Zanimanje za to, pri občinstvu zelo priljubljeno maskarado je veliko. Raznovrstnih mask bode vse polno. Pustnemu korzu primerno bode dvorana bogato okrašena, kar bode na veselo razpoloženje vsekakor jako dobro vplivalo.

«**Pevsko društvo »Slavcev«** opozarja brate pevce, da se udeležijo zanesljivo pevске vaje, katere se vrši v torek, dne 13. februarja ob pol 9. zvečer.

«**Muzejsko društvo za Kranjsko** ima jutri svoj občni zbor, a ne kakor se je prej poročalo ob 6. popoldne ampak že ob pol 5. in sicer v prostorih deželnega muzeja.

Društvo vpojenega učitelja. Odkar je bil dne 19. oktobra pr. 1. javni sestanek vpojenega učiteljskega društva, ki je bil izvoljen začasni odbor, je ta odbor dvakrat zboroval in sicer dne 27. novembra in dne 5. februarja t. l. Vsakokrat je odbor temeljito pretrgaval pravila za omenjeno novo društvo. Sedaj so pravila gotova in se bodo v nekoliko dneh predložila v potrditev in odobrenje e. kr. deželni vladi. Pravila so krožila pred zadnjo sejo med odborovimi člani, o katerih je vsak lahko posamezno o njih razmišljal. Da se je stvar toliko zavlekla, je bila kriva nepoklicana oseba, nečlan, ki je mesto pravila naprej poslala, pustila jih ležati, ne ve se zakaj, mesec dni dolgo. To naj vzemo na znanje vsi oni, ki poprašujejo kaj je z omenjenim društvom, katerega pričetek sta naznanila dva slovenska dnevnika, še preteklo leto v novembru.

Vesela, katero je priredila Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Ljubljana, se je prav izvrstno obnesla; prostori v salonu gosp. Toniha so bili popolnoma polni najodličnejšega občinstva, posetili so veseli tudi gostje iz Ljubljane. Omeniti je, da so bila zastopana politična društva za kolizejski okraj po gosp. dr. Rusu, za vodmatski okraj po g. Mihi Verovšku in g. Ivanu Pavšku, podružnica zveze Maribor je bila zastopana po g. tovarišu Rebolju, podružnica Ljubljana Zveze jugoslovanskih železniških uradnikov po njenih članih. Kar se tiče programa, je bil vseskozi zanimiv: nastopili so pevci v četveropsevu, ki so prav dobro svojo nalogo rešili. Pripomniti je, da so peli železničarji. Po prvi točki je gost nastopil gosp. Juvan v šaljivem prizoru, pri katerem smo spoznali v njem pravega komika. Zabaval je vse navzoče. Nadalje je nastopil kot gost gosp. Vivoda, član »Bratstva«. Produciral se je v komičnem prizoru kot zviti Jaka, katero nalogo je prav dobro rešil. Končno je nastopil še gosp. Vučnik, pristav južne železnice, ki je med spremljevanjem godbe slikal karikature tako dobro, da se je občinstvo endilo njegovemu hitremu delu in veliki umetnosti. Izrisal je 19 slik, ki so se morale na zahtevo občinstva vselej še posebej pokazati; pokazal se je potem še v komičnem prizoru kot Ribničan, katerega je podal za pravo izbornjo. Kar se tiče godbe, je svojo nalogo prav dobro rešila in tudi tamburaši so prav pridno igrali. Dekoracija je bila okusna in splošna sodeb je bila, da je prireditev te mladice podružnice res v vsakem oziru imenitno uspela. Posebno zahvalo se mora izreči gospodom, ki so pripomogli k tako lepemu programu, da se je veselica tako dobro obnesla. Po programu se je vršil ples, ki je trajal do ranega jutra. Neplesalci so se zabavali v prijateljski zvezi med sabo pri kozarcu vina. Želeti bi bilo, da bi nam ta mlada podružnica, ki si je pridobila toliko simpatij, v najboljših krogih, priredila še več takih zabav, ker gotovo bode ta prva prireditev ostala vsakemu navzočemu v najboljšem spominu.

Sokolski televadni odsek »Mostec« pri Ljubljani naznanja prednostno veselico spojeno z igro »Trije kralji«, burka v dveh dejanjih, ki se vrši dne 18. februarja t. l. v Predstavi restavraciji p. d. pri Miškotu na Selu.

»Sokola« Litija - Šmartno priredi pusto nedeljo v gostilni br. Lajoviča in Litiji svojo prednostno zabavo t. j. maskarado. Prvotni namen, v tem predstavi uprizoriti v »Sokolskem domu« društvene zabave, ni izpeljal, to bo mogoče šele na spomlad.

Idrijska podružnica slovenskega planinskega društva priredi v soboto, dne 17. februarja t. l. v pivarni pri »Črnem orlu« »Planinski dirindaj«.

Plesni venček podružnice trgovskega društva »Merkur« v Kranju se je vršil dne 1. svečana v Sokolovih prostorih. Že ob vstopu nas je lepa dekoracija kaj prijetno iznenadila, še bolj pa smo bili iznenadeni ko je prišlo prostore polniti cvetje kranjskih krasotic. Nismo kompetentni, da bi ocenjevali posamezne tonete, z mirnim srcem pa lahko rečemo, da so bile vse lepe. Po polonezi, katero je otvoril gospod predsednik, pričel se je neprilipen in res zabaven ples, katerega posamezne točke je s priznanim spretnostjo vodil gospod Crobat ml. Obisk s strani plesalcev je bil polnoštevilčen, tako da smo našli pri četvorkah do 40 dvojic, pri besedah pa 8 karejev. Pri drugi četvorki, katere je bila najštevilnejša, poklonila je voditelju plesa, ki je vodil tudi plesne vaje, gospa Zdenka Pirčeva v znak priznanja obiskovalcev plesnih vaj, krasno darila. Ako pripomnimo še, da je trajal ples do ranega jutra in da je godba prostovoljne požarne brambice iz Kranja pri plesu prav dobro in res strajno svirala, mislimo da smo stvorili svojo poročevalsko dolžnost, o podružnici trgovskega društva »Mer-

kur« pa le čestitamo na tej prireditvi.

Volitve v trgovsko in obrtniško zbornico.

Danes je bila volitev iz trgovskih kategorij. Ob uri, ko gre naš list v tisk, se še ni začel skrutinij. V srednji kategoriji (rdeče glasovnice) je narodno - napredni stranki zmaga zagotovljena, v mali trgovini (modre glasovnice) je izid negotov. Narodno - napredna stranka je oddala okroglo 700 glasov, klerikaleci pa so jih tudi oddali mnogo. Razlika v glasovih bo vsekakor jako majhna. Nemci so svoje glasovnice dali klerikalcem in če klerikaleci v tej kategoriji zmagajo, bodo zmagali samo s pomočjo Nemcev. Ker je notorično, da so klerikaleci silno sleparili s podpis, je odločitev odvisna od natančnega skrutinija.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred občinskim sodiščem.

Pravda Oražem-Černe. Včeraj se je vršila vzkljena obravnava v znani pravdi Oražem-Černe. — Danes ob 11. dopoldne je pa predsednik senata, dvorni svetnik Pajk, razglasil razsodbo, da se vzklje zasebnega obtožitelja Jožefa Oražma proti razsodbi prvega sodnika, s katero je le ta Franceta Čereta zaradi besedi: »kaj bom Oražma volil? Kaj ni že dosti pri občini goljufal, oziroma zapravil?« — oprostil — zavrne in prva razsodba po največ iz razlogov taiste potrdi. Tem razlogom dodaje vzkljeno sodišče še to, da je že glasom ugotovitve prvega sodnika konstatirali, da Franc Černe ni o zasebnem obtožitelju trdil, da je on sam pri občini goljufal ali zapravljaj, ampak da v občinski blagajni precej veliko manjka in da je Oražem kot podžupan, odnosno gerent, odgovoren za to. Franc Černe je le med pogovorom konstatiral, da je v blagajni primanjkljaj Oražma, akoravno ga je zakrivil morda kdo drugi. Da je bil zmisel tega pogovora ta, je razvidno iz pričevanja Franceta Karpeta, ki je moral potrditi, da je na Črnetove besede Karpe še vprašal, katero osebo misli, ali Oražma, nato je pa Črne odgovoril ne on, ampak on je prvi, on je odgovoren. Da so pa bile v resnici nerednosti v občinskem gospodarstvu občine Moste, nerednosti v knjigah in nepravilnosti v blagajni, sledi že iz navedb Jožefa Oražma samega, samo, da on druge ljudi dela odgovorne za to. Nerednosti so dokazane tudi v reviziji, ukrenjeno od deželnega odbora kranjskega. V knjigah je še julija meseca 1911 izkazano, da se je plačalo za drva 22 K, za lizol 96 K, za tiskovine 180 K, dasi je dognano, da vseh teh stvari ni bilo dobavljenih. Vzlie temu podžupan Oražem ni ukrenil ničesar in je pri seji celo potrdil, da je vse v redu. V zmislu občinskega reda pa je poglavar občine odgovoren za vse gospodarstvo v občini in zlasti tudi odgovoren za vse podrejene mu ljudi. Iz vsega torej izhaja, da podžupan, odnosno gerent, ni storil v zmislu občinskega reda mu naložene dolžnosti. Kar se tiče stavbne prakse za pet hiš, ki jih je bil Oražem sezidal, on ne more doprinesej pobotnosti, s katerim bi bil dokazal, da je vplačal te takse. Sicer se na drugi strani ne more trditi, da jih ni plačal, ampak gotovo je, da takse v knjigah zaračunane niso, zakar je Oražem tembolj odgovoren, ker gre za njegovo lastno zadevo in bi bil prav lahko kontroliral vpis takš, če jih je vplačal v resnici. Pri volilnih imenikih, je važno to, da je priča Regazzi potrdil, da je opozoril Oražma, da tako, kakor on zahteva, imeniki niso pravilno sestavljeni, da pa je Oražem vzlie temu zahteval, da mora tako sestaviti imenike, kakor on ukazuje. Res sta se potem proti temu imenikom pritožila dva pristaja Oražmova in so bili imeniki razveljavljeni. Ako je Oražem za to delo iz občinske blagajne plačal 90 K, je to gotovo nepravilno in zapravljanje občinskega denarja.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Zagoneten vlom. V Stražišču pri Kranju je bilo pri Dulanskih vlomljeno. V veži je snel tat in sicer od 9. do 11. ure dopoldne vrata od omare, ne da bi jih namanj poškodoval, kar kaže, da jih je moral najprej odpreti s ključem, kajti vrata se drugače brez poškodb ne dajo smeti. Iz omare je ukradel tat 55 kron denarja, škatljičo v kateri sta bila pa dva stara zlatnika, je pustil na omari. Dalje je odprl neznano kako in tudi brez vsake poškodbe vrata od stanovanja Ane Vurnikove, kateri je ukradel iz nočne omare 20 kron. Dolgo so zastoj ugrabili, kdo bi bil tat. Pri hišni preiskavi pa, ki jo je izvršilo orožništvo, se je Ana Vurnikova tako sumljivo ob-

našala, da je padel opravičeno sum na najo in so Vurnikove aretirali. Vurnikova je soproga vipavskega organista in stanuje v Stražišču zaradi sina, ki je bil preje v škofovih zavodih v Sentvidu. Škofove zavode pa je moral zapustiti na resen opomin zdravnikov, kajti v škofovem zavodu si je tako želede pokvaril, po ne da bi kdo mislil od predobre hrane — da je postala bosezen opasna. Obenem se peča Vurnikova v Stražišču tudi s vezavo knjig. Pri preiskavi torej je ta Vurnikova postala popolnoma zmedena, dajala je netočne in protislovne odgovore in je končno, hlineč slabost, šla na stranišče in vrgla v luknjo denarnico s 13 K. Orožnik jo je pozorno zasledoval in denarnico takoj našel. Na vprašanje, zakaj je to storila, pravi obtoženka, da je iz početka pozabila na ta denar, pozneje pa si ni upala povedati in ga je hotela skriti, ker se je bala suma. Med preiskavo je dobilo okrajno sodišče v Kranju in župnik v Šmartnem več pisem, v katerih se navaja sam neki neznanec kot tat in obeta, da bo Vurnikovi ukradenih 20 kron vrnil. Vsa ta pisma pa, ki naj bi rešila obtoženko, je preskrbel Vurnikova sama. Državni pravdnik je predlagal, da se zasljišita, če se sodišče še ni prepričalo o krivdi še dveh prič, zagovornik pa oprostitev, češ, da so indicije prešibke. Senat je sklenil zasljišati kot prič še M. Tepinovo, hčer Dulanskiga, ki je bila slučajno navzoča in ki je izpovedala za obtoženko jako obtežljivo. Obtoženka ji je baje rekla takoj, ko je bila tatvina ovađena: Kdo je naznanil, saj bi ne bilo treba, jaz bi rada vse povrnila, če bi bilo ostalo tiho. Obtoženka vstrajno zanika vsako krivdo in obdolži pričo, da je pod prisego lagala. Sodni dvor je po kratkem posvetovanju sklenil, da se zasljiši zaradi javnosti in da se ohladi Vurnikovi vest tudi zaradi nekega starega moža, ki je bil isti dan tudi doma in ki je pletel pod streho korbe, še Janeza Gostinčarja, ki pa bržkone tudi ne bo vedel veliko povedati. Značilno je tudi, da se obtoženka sklicuje na nekega neznanca, katerega so res videli domačini v usodopolnem času pred Dulanskijsko hišo. Tega neznanca pa ne morejo nikjer dobiti. O izidu obravnave poročamo svoječasno.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno-napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejina moč. Izvrševalni odbor prosi vljudno svoje smisljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtlet prečitane napredne časopise pretekega tedna v tajništvo urad (Wolfova ulica 10/L.) ali naj vsaj naznanijo tajništvo svoje naslove. Poleg tega zbirajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Rnjževnost.

— »Vijest« hrvatskoga društva inženira i arhitekta i društva inženirjev v Ljubljani, 1. III. št. 2 imajo sledeče vsebino: Ing. Drag. Gustinčič (Ljubljana): Agrarske operacije v Avstriji (s posebnim ozirom na Kranjsko); ing. Aleksander Kaiser (Budimpešta): Krov od armiranog betona; ing. Miroslav Kasal (Ljubljana): Vplivnice statično nedolženih konstrukcij nekonstantnega prereza. K. G.: Stropna konstrukcija patent Seidel. Društvene vijesti. Osebnosti. Različno. Književnost. Pregled časopisa. Iz uredništva. Urednik za hrvaški del: ing. Mijo pl. Philippović, za slovenski: ing. Drag. Gustinčič (Ljubljana).

Razne stvari.

* Delavci se zadušili. Vratistava, 12. februarja. Na posestvu Zawitz je plin zadušil tri galiske delavce in dva poljska delavca.

* Nesreča na morju. Lizbona, 12. februarja. Portugalska jadrnica »Silva Guerra« je v bližini Azorov popolnoma zgorela ter se potopila. Kapitan in 22 moš je utonilo.

* Nesreča v rudniku. Antoniennhütte (Gorenja Slezija), 12. februarja. V pretečeni noči se je šest rudarjev ponesrečilo do smrti. Najbrže je kdo iz neprevidezosti zažgal.

* Delavska hiša zgorela. Moskva, 12. februarja. Tu je zgorela neka delavska stanovanjska hiša. Pri tem so zgoreli tudi trije delavci, petnajst delavcev je bilo težko opečenih.

* Skala se je utrgala. Satoralja - Ujhely, 12. februarja. V predmestju ob obrežju potoka Zoolyofka se je danes ponoči utrgala velika skala ter padla na hišo tesarja Domenyka, ki je bila popolnoma razrušena. Domenyk in njegova žena sta bila ubita.

* Družinska drama. Reichenbach, 12. februarja. »Voigtlandi-

schon Anzeiger« poroča, da je danes delavec Dillinger postrelil svojo družino, obstoječo iz žene in petih otrok v starosti od treh do trinajstih let. Morilec so prijeli in je priznal zločin.

* Mraz v Severni Ameriki. London, 12. februarja. Iz Newyorka brzojavljajo: Tu je zopet nastopil velik mraz. Toplomer kaže 16 stopinj pod ničlo. Delo so v mnogih krajih zaradi mraza ustavili. V zahodnem delu je mnogo oseb zmrazilo.

* Železniška nezgoda. Budimpešta, 12. februarja. Ravnateljstvo ogrskih drž. železnic objavlja sledeči komunik: Neki tovorni vlak je zavozil pri postaji Dömsöd v osobni vlak. En potnik je bil težko poškodovan, devetnajst potnikov pa lahko.

* Krvava svatba. Petrograd, 12. februarja. Na neki kmetski svatbi v Kazanji je prišlo med svati do velikega pretepa. Nastala je cela bitka. 26 oseb, med temi tudi ženin, so dobili tako težke poškodbe, da so že umrli. Mnogo težko poškodovanih svatov je pa v bolnišnici.

* Vojvodinja in maser. London, 12. februarja. V angleških dvornih krogih vzbuja neka škandalna afera velikansko senzacijo. Neka vojvodinja iz prvih krogov angleške aristokracije je s svojim maserjem, nekim Švedom, ušla. Skandal so šele včeraj odkrili. Parček je šel baje v Pariz.

* Skof in sežiganje mrtvecev. Budimpešta, 12. februarja. Mnogo se govori o neki izjavi rimsko-katoliškega škofa v Stolnem Belem gradu dr. Prohaske. Izjavil je namreč, da nobena dogma kat. cerkve ne nasprotuje sežiganju mrtličev. Obstaja sicer neka cerkvena prepoved, vendar je ta izdana le iz taktičnega stališča napram prostozidarjem, ki propagirajo sežiganje mrtličev.

* Bokserska tekma. Monte Carlo, 12. februarja. Tu delajo velike priprave za bokserski match za eno 100.000 frankov med Angležem Fun Sullivanom in Francozom Georges Carpentierjem. Iz Anglije in Amerike bo s posebnimi ladjami prišlo več sto oseb k temu tekmovalnemu boju. Iz Londona prideta dva separatna luks. vlaka s člani društva »Sporting Life«. Tekma se vrši 29. t. m. ter se začne ob pol dveh.

* Povodnji na Portugalskem. Lizbona, 12. februarja. V okraju Guarda se je odtrgala velika množina zemlje ter podrla dve hiši. Več oseb je pri tem ponesrečilo. Osem mrtvecev so že potegnili izpod razvalin. — Lizbona, 12. februarja. V Portugalu je 200 kilometrov železniške proge vsled povodnjev razdrtil. Brzojavne zveze so pretrgane. Mnogo ljudi je utonilo.

* Veliki časopisni katalog za leto 1912, ki ga je izdala tvrdka Haasenstein & Vogler je izšel v popolnoma novi opremi. Namesto dosedanjega podolgastega formata se je izbral veliki kvart, tudi prinaša prvič fotografirane posnetke vseh svojih filijalk, dalje prostor za notice, abecedno urejen seznam vseh agentur firme pri nas in zunaj. Katalog ima tudi krajevni register za poiskanje dnevnikov na tistih krajih, dalje pa tudi sestavo strokovnih časopisov.

* Dinamične eksplozije. Frankobrod, 10. februarja. Iz Montreala poročajo: Vsled dinamične eksplozije je bilo na postaji Rainplake v Ontario usmrčenih 12 delavcev, večinoma Avstrijcev, mnogo jih je bilo pa poškodovanih. — London, 10. februarja. V nekem delavskem taborišču ob kanadski železnici, 160 kilometrov vzhodno od Winnispega, se je dogodila včeraj grozovita dinamična eksplozija. Osem oseb je bilo na grozovit način ubitih. Večje število drugih delavcev je bilo več ali manj ranjenih.

* Defraudanti. Dunaj, 12. februarja. 31letnega saldokontista Karel Stepinskega, ki je do meseca septembra zaposlen bil pri tvrdki Hutter in Schwarz, so izročili deželnemu sodišču. Inkasiral in poneveril je 1907 terjatev svoje tvrdke v znesku 50.000 K. — Ustje nad Orlico, 12. februarja. Tukajšnji poštni oficijant Václav Koprivar je ukradel denarno pismo za 20.000 K ter pobegnil. — Kolín, 12. februarja. Danes so tu aretirali odvetnika dr. Reimanna, ki je defraudiral denar in depote svojih klientov. Revizija je dognala, da manjka 300.000 K.

* Pretepi po pogrebu. Pariz, 11. februarja. Po pogrebu vojaka Arnoulta, ki je bil zaradi disciplinarnega prestopka kaznovan, je prišlo pred pokopališčem Père la Chaise med sindikatisti, ki so priredili pogreb, in policijo do pretepa. Dva policista sta bila lahko ranjena, eden pa težko. Tega so morali prepeljati v bolnico. Množica je s različnimi stvarmi obmetavala republikansko gardo, nakar je ta potegnla sablje ter 20 demonstrantov aretirala. Vseled nastalega dežja se je množica razšla. — Pariz, 12. februarja. Več listov se bavi s včerajšnjimi demon-

stracijami in pravijo, da so te demonstracije nekaka mobilizacija revolucionarjev. Velika množica udeležencev, ki jo cenijo na več nego 100.000 priča, kako veliko nesrečo so že povzročili protivojaški in revolucionarni nauki. Policijsko poročilo pravi, da je bilo 21 policistov ranjenih. Tudi v nekaterih provinčnih mestih, tako v Marseille, Lorientu in St. Etienneu so se vršili shodi in cestne demonstracije, pri katerih so ostro protestirali proti bataljnom, pri katerih služijo vojaki za kazen.

Gospodarstvo.

— Kletarski in vinarski tečaj na Grmu. Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi od 4. do 6. marca kletarski tečaj, dne 7. in 8. marca pa vinarski tečaj. Spored tečajev bo sledeči: V ponedeljek, dne 4. marca popoldne od 2. do 4. ure; ravnanje v vinom. Vpliv trgatve in kipeja na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. Od 5.—6. ure; preiskovanje vina. V torek, dne 5. marca dopoldne od 8. do 10. ure; ravnanje z zdravim in pokvarjenim vinskim posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 10. do 12. ure; praktično razkazovanje v vinski in kipejni kleti. Popoldne od 2. do 4. ure; pretakanje vina. Čiščenje vina. Filtrirana vina. Od 4. do 6. ure; praktične vaje v vinski kleti. V sredo, dne 6. marca dopoldne od 8. do 10. ure; lastnosti dobre vinske kleti. Oprava vinske kleti. Napake vina. Od 10. do 12. ure; praktične vaje v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure; napake in bolezni vina. V četrtek, dne 7. marca od 8. do 10. ure; cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lebah in drugih pristorih. Razkazovanje s cepljenkami v trtnici. Od 10. do 12. ure; razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. Popoldne od 2. do 4. ure; saditev novih vinogradov. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Od 4. do 5. vaje v cepljenju trt. V petek, 8. marca od 8. do 11. ure; pomladanska dela v vinogradu. Zgoja in obrezovanje trt. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. Popoldne od 2. do 5. ure; praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Ceroveh. Ker je udeležba osobito pri kletarskem tečaju omejena, je dovoljeno pristop le tistim, katere ravnateljstvo izrecno sprejme. Priglasila se sprejemajo (po dopisnici) do 26. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pošta Kandija pri Novem mestu. Oddaljenim in revnim kranjskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 2 K na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu izrecno prositi.

Rmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbniških in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarov znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočnem pismu pa 35 vinarsko znamko) na: Kmečko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi ujemno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Sklicanje poslanske zbornice.

Dunaj, 13. februarja. V političnih krogih zatrjujejo, da bo poslanska zbornica sklicana dne 5. marca.

Pretep med socijalnimi demokrati in krščanskimi socijalc.

Dunaj, 13. februarja. V Breitensee je bil snoči političen shod, katerega so se udeležili socijalni demokrati in krščanski socijanci. Tekom shoda je prišlo med socijalisti in klerikaleci do prepira, ki se je v kratkem razvil v hud pretep. Shod je bil predčasno zaključen.

Odsek za državne uslužbence.

Dunaj, 13. februarja. Odsek za državne uslužbence je imel danes sejo. Sprejel je vse stavljen predloge vključno odločnega odpora vladnih zastopnikov.

Direktna železniška zveza Monakovo-Ljubljana-Reka.

Dunaj, 13. februarja. V kratkem se uvede direktni mednarodni želez-

Hišna oprava
in rabljena kuhinjska posoda
se poceni proda na Poljanski cesti 6.

Pozor! Pozor!
Konjerejci!

Naprodaj imam 2 lepi kobili 3 leta stari, svetlo rjave barve 158 cm visoki, lipičanske pasme, obe že premirani ter izvežbani za lahko vprego. Cena za obe 2400 K.

Franc Cetin, posestnik
v Selah, p. Dobova pri Brezicah Štajersko.

Lepo stanovanje

s 3 sobami, kopalno sobo in pritliklami se odda za mare ali maj v III. nadstropju na Blouelsovi cesti št. 10. Vpraša se v pisarni **FILIP SUPANČIČA**, Šubičeva ulica št. 5, 573

Jedilni krompir

belomesnat, v rumenih oblicah 10.000 kg K 660—, Jedilni krompir, rožnik 10.000 kg K 730—, Jedilni krompir, modri rožnik 10.000 kg K 620—, **Debelo zelato glavo**, bele 10.000 kg K 700—, oziroma po vsakokratnih najnižjih dnevnih cenah iz našega ogrskega nakladališča, naloženo a la rinfusa ali v vrečah, ki jih računamo po lastni ceni. Poleg tega dobavljamo česen čebulo in semenjsko čebulico najfinjši delikatesni med in papriko, za katere pridelke na željo radi postrežemo s specialnimi ponudbami Ker krompir in zelje dobavljamo z različnih postaj si pridružujemo, da stavimo ponudbo franko do ločitvena postaja. Dobavljamo samo izbran krompir. Pogoji: Pol denarja naprej, ostanek po povzetju. Prva segedinska kmetijska zadruga I. Segeidiner Landw. Gen. Szegeda Ogrska.

Anton Bajec

metni in trgovski vrtnar
naznanja št. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon
Pod Trančo.

Velika zaloga suhih vencev.
Izdolovanje šopkov, vencev, trakov itd
Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.
Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Žužemberku so po zaumrlem Josipu Poka pl. Pokafalva na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine:

Hiša v Žužemberku št. 61 s 2 hlevoma in svinjarkom, vrt, 4 njive, 3 travniki, 3 gozdi in drugo.

Prodajalo se bo skupno ali posamezno, izklicna cena znaša 34.000 K pod katero se ne bo prodajalo.

Dražba se bo vršila 4. marca 1912 ob 9. dop. v Žužemberku pri sodišču soba št. 6.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo se položi tretjino v 14 dneh po odobritvi, ostanek pa tekom 3 mesecev pri sodišču.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču soba št. 4, med uradnimi urami

C. kr. okrajno sodišče Žužemberk, oddelek I.,
dne 9 februarja 1912.

Bolezni prehlajenja, kakor
kašelj, katar,
influenca

ublažuje in odstrani sredstvo, ki vzbuja
tek in ki ima dobro slast

Sirolin' Roche

najboljše sredstvo
zoper

bolezni pljuč.

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštne povzetju
iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšimi plačili.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53.758.285-24. — Ispolneno odškodnino in kapitalije K 115.390.603-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države v vsakozni slovansko-narodno upravo.
Vsa poljevala dajalci
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

učenca

v špecerijsko trgovino. 584
Josip Polak, trgovec, Sv. Petra cesta 9.

Bukova drva
suha, klana, 1 m dolga 557

proda več vagonov,
m³ za 10 K proste, kolodvor Ljubljana,
Anton Laurič, Planina pri Rakeku.

Palma
kavčukov podpetnik.

Ženitev.

Mlad, izobražen trgovec v Slov. delu Štajerske, jako soliden, doboršen iz dobre rodbine, prijetne zunanosti, lastnik dobro ideoče trgovine z mešanim blagom, z lepim zemljiščem, išče v zakon pridne, domače vzgojene, vesele, zdrave, simpatične deklice lepega vedenja, stara 22-30 let, ki bi imela veselje do trgovine, ker se želi tam nje sodelovanje. Premoženja najmanj 20.000 K. Najstrožja tajnost častna zadeva. Prosi se za sliko, ki se vrne.
Ponudbe pod šifro „Sreča“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Mehka drva
za kurjavo,

na kubičen meter, se radi pomanjkanja prostora
prodajajo po zelo znižani ceni.
Odjemalci velikih množin imajo popust

Parna žaga V. Scagnetti
Cesta na Rudolfovo železnico 16
(za državnim kolodvorom).

Hotel Tratnik
„Zlata kaplja“
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27

Priporočila lepe zračne
tujske sobe
po znižanih cenah.

Priznana dobra kuhinja in izborna naravna vina.
Za večje pojedine, tenitovanja ali društvena zborovanja sta sedaj vedno na razpolago dve lepi posebni sobi. Postrežba dobra, cene primerne, za večje pojedine po dogovoru.
Stalni gostje imajo znižane cene. Priporočata se cenj. občinstvu in slavnim društvom z veseloštevom
L. A. Tratnik.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Poudrba pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20.

Posestvo

v prijaznem kraju Spod. Štajerske, blizu železnice, z 2 hišama, gospodarskim poslopjem in 21 ha 90 a 62 m² njiv, travnikov, pašnikov in gozda, se proda. Na posestvu se nahaja kamnolom s kamnolomcem na vodno moč. V hiši se izvršuje krčmarska obrt s trafiko. Pripravno tudi za lesno trgovino ali trgovino z mešanim blagom, izdelovanje cementne robe. Vprašanja pod „Posestvo s kamnolomom“ na upravnitvo „Slov. Naroda“.

Trgovskega pomočnika

sprejme v trgovino mešanega blaga
Anton Valenčak, Velenje.
Vstop in plača po dogovoru.
Prodajam od 10 hl naprej
vsakovrstno ceno in drago

novi vino

starino letnik
1908
1909
1910
silovke stare in nove,
drožno žganje po 5 l in več
vse lastni pridelki. Za bolnike, starčke, žene v posteljah imam tudi posebna vina in jih dajem od 56 litrov naprej, onemu, ki pošlje svoj sodeček. — **Ivan Malus, posestnik na Bizeljškem.**

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1911.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-45 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-25 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-32 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-30 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž, Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-39 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-10 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-16 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Berlin.

11-22 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.
Odhod na Kamnik: 7-28, 11-50, 3-15, 7-10.
Prihod iz Kamnika: 6-41, 10-59, 2-40, 6-10.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

znamenite Groharjeve slike

Primoža Trubarja

ustanovitelja slovenske književnosti

visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto K 3.20.

Dobiva se v

NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

Angleško skladišče oblek

O. Fernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5

priporočila računov došlih
5000 komadov najnovejše
damske konfekcije
po primerno nizkih cenah.

Kupujte in zahtevajte edine le
CIRIL in METODOV ČAJ
 je najboljši.
 Glavna zaloga pri Prvi slovi, zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

NEIGE DE FLEURS
 nova, znanstveno izdelana
 krema za roke in obraz.
 Higijensko najboljšo toaletno sredstvo.
 Pušica po 60 h in 80 h se dobiva povsod.
 Lonček 1 K 60 h. 33 h
 Zaloga v Ljubljani: drogerija Cvančara.

Kavarna „Central“. Vsak dan
 vso noč
KONCERT
 dunajskega damskega elitnega orkestra.
 Vstop prost. Z velespoštovanjem Vstop prost.
 592 **Stefan Miholič**, kavarnar.

Dr. Dralleia :: Malattine kreme za kožo
 Neprekosljivo **Puder** **Milo** Bruselj 1910:
 proti krhki in Turin 1911:
 razpokani **Grand Prix.**
 koži. Mednarodna
 Ne masno. higienična
 Čudovitega razstava
 učinka na polt Draždane 1911:
 in kožo. Veliko darilo.
 Glicerinev in strčni belje. Podmokli n. L.
 Pušica K — 70 in 120.
Dralle

Kupujte samo najpopolnejše!
Stroji Remington
 pišejo, seštevajo in odštevajo!
 Brez konkurence! Najboljši! Prospekti gratis in
 franko.

Glogovski & Co.
 o. in kr. dvorni dobavitelji
 Gradec, Joanneumstr. 8. Telefon 304.
 Pojasnila brezobvezno. 210

Ceno posteljno perje
 priporoča
Anton Polednak, Gradec, Mariahilferstr. 11
 Ustanovljeno 1827. po najnižjih cenah Ustanovljeno 1827.

Sivo perje (1 kg) od K — 70	Posteljni koci od K 2-80	Modroci iz afrika od K 12-
Boljšje puščeno 1-20	Posteljni vstavki . . . 16-	Modroci iz afrika 3del. . . 18-
Belo perje 2-	Blazine 3-	Zimnice 32-
Siv napol puh 2-60	Pernice 9-	Zimnice 3 delne 44-
Siv puh 3-	Rdeče (ronge) odeje . . . 5-	Rjuhe brez šiva 2-
Bel napol puh 4-	Satinaste odeje 6-70	Pregrinjala posteljna . . . 4-
Bel puh 6-	Svilnotklotove odeje . . . 8-70	Preveke posteljne 1-
Zima -90	Modroci iz morske trave . . 8-	Preveke za pernice 4-

 Cenik posteljne perja, posteljnin, perila in žime gratis in franko

Pozor!

Sloveče detektivske povesti
Sherlock Holmesove
 izhajajo

Dobivajo se v založni knjigarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani kakor tudi v vseh drugih knjigarnah.

Pozor!

Narodna knjigarna.

Prešernova ulica šte. 7 v Ljubljani Prešernova ulica šte. 7
 združena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega,
 . . . komptoarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga . . .
 najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrijski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.
 Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo

Solski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.
 Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Crnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.
 Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na
pisalne stroje

vseh sistemov po tova niskih cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture, trgovska pisma itd. itd.